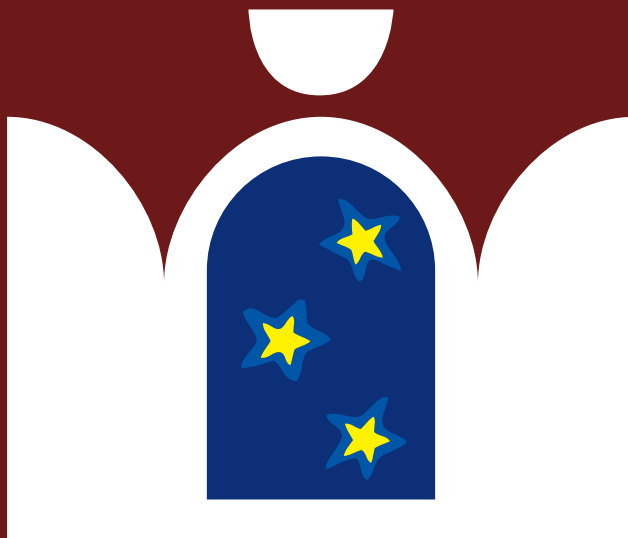

KÉZIKÖNYV

**nyitott ifjúsági szolgáltatások
szervezéséhez**

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

TÁMOP 5.2.5/B-10/ 2-2010-0125

KÉZIKÖNYV

nyitott ifjúsági szolgáltatások szervezéséhez

2014

Kecskeméti Ifjúsági Otthon
HELPI Ifjúsági Iroda és Fejlesztő Műhely

K É Z I K Ö N Y V

nyitott ifjúsági szolgáltatások szervezéséhez

***A NYITOTT KAPUK – Ifjúságfejlesztés Kecskeméten projekt
ingyenes módszertani kiadványa***

Minden jog fenntartva!

Jelen könyvet vagy annak részeit a jogtulajdonosok vagy a kiadó engedélye nélkül tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképeszeti úton vagy más módon – közölni.

© HELPI Kecskeméti Ifjúsági Iroda és Fejlesztő Műhely

© Kecskeméti Ifjúsági Otthon

Szerkesztette:

Szabó Csaba projektmenedzser

A szakmai tartalmakat összeállította:

I. fejezet: Laura Gann, Szabó Csaba

II. fejezet: Borda Balázs, Ferencz Klaudia, Molnár Ilona Eszter, T.-Papp Ágnes

III. fejezet : Bakró Barbara

Szakmai lektor:

Nyitott Szemmel Egyesület

Felelős kiadó:

Józsa Katalin igazgató, Kecskeméti Ifjúsági Otthon

Első kiadás

Készült 1000 példányban

Nyomdai előkészítés: Gucsi Andrea

Sokszorosította: PRINT2000 Nyomda

BEVEZETÉS

I. A NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKA HELYE, SZEREPE A FIATALOK TÁMOGATÁSÁBAN ... 5

1. IFJÚSÁGI MUNKA EURÓPÁBAN.....6

Az ifjúsági munka területei 6

Peter Lauritzen az ifjúsági munkáról 10

2. IFJÚSÁGI KLUBOK EURÓPAI SZÖVETSÉGE 11

A fiatalok lehetőségei a nyitott ifjúsági munkán keresztül.....12

Legfontosabb értékek a nyitott ifjúsági munkában 12

A nyitott ifjúsági munka jellemzői 12

ECYC.....13

3. NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKA

FÉLÚTON A SZABADIDŐ-SZERVEZÉS ÉS AZ EGYEDI ESETVITEL KÖZÖTT .. 14

Az ifjúsági munka tartalma 14

A nyitott ifjúsági munka célkitűzései, tevékenységei.....23

II. JÓ GYAKORLATOK: NYITOTT IFJÚSÁGI SZOLGÁLTATÁSOK KECSKEMÉTEN 25

1. ELEVEN SZÉCHENYIVÁROSI IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR 26

2. KIO KÖZ-TÉR IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR..... 36

3. MALOM TÁRSALGÓ 53

III. AZ IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR MŰKÖDTETÉSÉNEK JOGI KÖRNYEZETE 65

MELLÉKLET: A NYITOTT KAPUK PROGRAM KÉPES SZAKMAI BESZÁMOLÓJA 79

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

BEVEZETÉS

Kiadványunkkal egy egyáltalán nem új keletű, de az ifjúsági munkában egyre innovatívabban használható szolgáltatásforma szervezéséhez kívánunk segítséget nyújtani pedagógus, közművelődési szakember, szociális munkás, ifjúságsegítő, közösségfejlesztő kollégáinknak, kortárs-segítő fiataloknak. Az európai ifjúságpolitika már hosszú ideje ismeri a nyitott ifjúsági munka (open youth work, offene jugendarbeit) fogalmát, melyhez leginkább a bárki számára szabadon és ingyenesen hozzáférhető szolgáltatások és lehetőségek társulnak.

Hazánkban az ifjúsági területen hasonló szolgáltatások leírására inkább az „alacsony-küszöbű” kifejezés terjedt el, mely azonban annyiban pontatlan, hogy az alacsony-küszöbű szolgáltatást nyújtók nem támasztanak követelményeket az igénybe vevőkkel szemben, a szolgáltatás igénybevételének szinte nincs feltétele. Emiatt ez a fogalom inkább az ártalomcsökkentő drogpolitika területén használható adekvátan, ahol például szer hatása alatt is hozzáférhető a szolgáltatás. A nyitott ifjúsági munkában – annak preven-

ciós jellegből adódóan, és mert sokszor éppen a szerhasználatnál szembeni alternatívaként szolgál – ez nem megengedett.

Fentiekén túl a nyitott ifjúsági munka aktivizálást és kezdeményezést is feltételez a használó fiatalok részéről, valamint önkéntes részvételi hajlandóságukra is apellál. Igaz, ezek egyike sem túl magas küszöb, de meglépni mégsem olyan könnyű – különösen egy passzív társadalmi környezetben.

A Kecskeméti Ifjúsági Otthon és a HELPI Ifjúsági Iroda elsősorban a nyitott ifjúsági szolgáltatásokat működtető városrészi ifjúsági közösségi terek bevonásával valósította meg NYITOTT KAPUK elnevezésű, ifjúságfejlesztő projektjét 2012 júniusa és 2014 májusa között.

Kiadványunkban a nyitott ifjúsági terekben megvalósuló szolgáltatások és tevékenységek hátterét, módszertanát kívánjuk bemutatni, azzal a céllal, hogy segítsük hasonló szolgáltatások kialakítását, működtetését.

Sok sikert hozzá!

A szerkesztő

I. A NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKA HELYE, SZEREPE A FIATALOK TÁMOGATÁSÁBAN

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

1. IFJÚSÁGI MUNKA EURÓPÁBAN

Az ifjúsági szervezetek és intézmények tevékenységi köre országonként változó, és természetesen függ az ifjúsági munka nemzeti sajátosságaitól is. A következő áttekintés megmutatja, hogy az ifjúsági munka tevékenységi köre Európában milyen széles spektrumon mozog. Ezen tevékenységek változatos formában jelennek meg: szabadidős, rekreációs foglalkozások, sport tevékenységek, iskolán kívüli oktatás, információszolgáltatás, általános tanácsadás, karrier tanácsadás, vagy például kockázatos helyzetű fiatalok személyes segítése.

Bár az ifjúsági munka terminológiája országonként változik, az alább felsorolt kategóriák és tevékenységek szinte valamennyi helyen megjelennek.¹

---

¹ Lásd: IARD Study on the State of Young People and Youth Policy in Europe, January 2001, IV. rész, 130. oldal

Iskolán kívüli oktatás / nemformális pedagógia

Az iskolán kívüli oktatás szervezői olyan alapszolgáltatást nyújtanak, amelynek tartalmi elemei általános, politikai, szociális, egészségre vonatkozó, kulturális, ökológiai vagy technikai ismeretek átadása, illetve az ezekhez kapcsolódó személyes kompetenciák fejlesztése.

Az oktatás jellemzően nemformális, illetve informális módon történik, megvalósulhat kísérleti (pilot) jelleggel, projekt formában, de akár egyedi eseményként is.

Az iskolán kívüli oktatási programok elsődleges célja - különösen önismereti funkciójuk miatt - a prevenció. A megelőző szerep más szempontból is működik: e programok könnyedebb, szórakoztatóbb formában erősítik az önértékelést, rajtuk keresztül párbeszéd alakulhat ki értékekről és ideológiákról. Mindemellett ezek a tevékenységek közösségi élményt is nyújthatnak.

A szolgáltatás problémás helyzetek esetén beavatkozás jellegű is lehet: pl. valamilyen szempontból veszélyeztetett fiatalok sze-

mélyes támogatása, vagy számukra megfelelő környezet biztosítása formájában. Egyre inkább elismert, hogy más szolgáltatások mellett az iskolán kívüli oktatás képes olyan alap és kulcskompetenciákat is fejleszteni, amelyek segítenek a munkavállalásra való felkészülésben, és segítik az elhelyezkedési esélyeket is.

Nemzetközi ifjúsági munka

A nemzetközi ifjúsági munka egy nemzetközi vonatkozású, szakszerűen irányított és szervezett tevékenység. A nemzetközi ifjúsági munka során a különböző nemzetiségű, etnikai hátterű, kultúrájú fiatalok interkulturális tapasztalatokra tehetnek szert, bővíthetik kulturális ismereteiket, és számos készségüket fejleszthetik (pl. interaktivitás, kommunikációs készség, empátia). A nemzetközi ifjúsági munka iskolán kívüli oktatási lehetőségeket valamint szabadidős tevékenységeket is kínál - nem csak szünidőben.

Nyitott ifjúsági munka

A nyitott ifjúsági munka egy olyan helyszínről gondoskodik (ifjúsági klub vagy központ), amely nyitott környezete vala-

mennyi fiatalja számára. Legtöbb esetben a helyszín, a program és az időpontok csak részben szervezettek ifjúságsegítő munkatársak által, a látogató fiatalok maguk is aktívan részt vesznek a helyszín struktúrájának kialakításában. A nyitott ifjúsági munka nagy része szabadidős tevékenységek szervezéséből áll, de tartalmazhat más szociális vagy oktatási feladatokat is (pl. fejlesztő tevékenységeket marginális, hátrányos helyzetű csoportok számára).

Részvétel vagy egymástól tanulás

A részvétel egy olyan fogalom, amely magában foglalja a jogot, a szükséges támogatást, a megfelelő helyet és lehetőséget arra, hogy az egyén döntéseket befolyásolhasson, közösségi tevékenységekben vehessen részt - azaz, hogy hozzájárulhasson egy jobb társadalom építéséhez.

A fiatalok részvételét célzó cselekvési tervek különbözőképpen segítik elő az aktív állampolgárrá válás folyamatát, lehetőséget biztosítva az egyén környezetének fejlesztésében való részvételre helyi, nemzeti vagy európai szinten. A cselekvési tervek segítik a csoportok közös céljainak megvalósítását; olyan programokat tartalmaznak,

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

amelyek valódi szükségletekre válaszolnak; valamint lehetőséget biztosítanak bekapcsolódni a tervezésbe és a valódi döntéshozatalba is.

Az ifjúsági egyesületek központi szerepet játszanak az aktív részvétel és az egymástól tanulás támogatásában. Rajtuk keresztül megvalósulhat az informális tanulás, elősegítik a beilleszkedést, könnyed légkörrel pedig olyan terepet biztosítanak, ahol a résztvevők akarva-akaratlanul is hatnak egymásra. Az ifjúsági egyesületek vagy társulások munkája sokféle: tevékenységeik lehetnek választhatóak, önkéntes formájúak, önszerveződőek, lobby természetűek, de értékorientáltak is.

Szociális hátrányok megelőzése / ifjúsági szociális munka

A hátrányos szociális helyzet kialakulásának megelőzése érdekében végzett ifjúsági munka magában foglalja a tanácsadást, a személyes támogatást, a speciális oktatást, valamint a szociálisan hátrányos helyzetű vagy egyéni problémákkal küzdő fiatalok számára hozzáférhető továbbképzési és munkalehetőségeket is. Ez a tevékenység segíti a fiatalok társadalmi és munka-

erő-piaci beilleszkedését, valamint önálló életvitelük kialakulását.

Szabadidős tevékenységek, rekreáció

A szabadidős tevékenységek lehetnek játékok, sport tevékenységek, kulturális események, szórakoztató programok, közösségi foglalkozások, melyek elősegítik a fiatalok szabadidejének hasznos eltöltését. Ezek a tevékenységek lehetőséget nyújtanak a társasági érintkezésre, valamint helyet és modern életteret biztosítanak a fiatalok számára. További cél lehet az ifjúsági korosztály fizikai, és intellektuális fejlesztése is.

Ifjúsági tanácsadás

Az ifjúsági tanácsadás a fiatalokra, illetve a velük kapcsolatos kérdésekre és problémákra koncentrál. A tanácsadás szakszerűen megalapozott támogatást, információnyújtást, illetve más intézményekbe való átirányítást jelenthet. A tanácsadás segíthet iskolai problémákban, továbbtanulási vagy elhelyezkedési kérdésekben, kapcsolati krízisek megoldásában, családi problémák kezelésében, egészségi vagy jogi kérdések megválaszolásában. A tanácsadói

segítségnyújtás történhet adott helyszínen, tanácsadói szervezetenél, telefonon, email-en, vagy az interneten.

Ifjúsági információszerzés

Az ifjúsági információ érhető, összefüggő, rendszerezett információs szolgáltatás, ami figyelembe veszi a fiatalok sajátos szükségleteit, nyelvezetét, számukra könnyen elérhető és érthető.

Az ifjúsági információ elérhető ifjúsági központokban és más ifjúsági szolgáltató helyeken, valamint hozzáférhető minden olyan csatornán, amelyek népszerűek a fiatalok körében (internet, mobiltelefon). Az ifjúsági információszerzés legfőbb célja, hogy az információk diszkrimináció nélkül minden fiatalhoz eljuthassanak, bővítésük lehetőségeiket, és lehetőséget teremtsenek számukra a társadalmi részvételre.

Az ifjúsági információszerzés további célja, hogy segítse a tájékozódást a posztmodern világ információáradatában, megtanítsa a fiatalokat arra, hogy miként jussanak adekvát információkhoz, illetve hogyan szelektálják és értékeljék azokat. A direkt vagy közvetett módon eljutott, semleges, közérdekűre

számot tartó információkon keresztül a fiatalok független választásainak elősegítése, ezáltal életvezetésük segítése is megvalósulhat.

Ifjúsági munka a sportban

Az ifjúsági munka támogatja a fiatalok tapasztalatszerzését és részvételét a különböző fizikai tevékenységekben és sportokban, segíti az egészséges és aktív életmód kialakulását. A sport segít megfelelően kezelni a kudarcot és a sikert, segít elismerni mások sikerét, segít megélni és megérteni a csapatjátékos szerepet. Hozzájárul a szabályok, előírások szerinti játék és viselkedés elsajátításához, valamint más szociális vagy etnikai háttérű társakkal való együttműködés megtanulásához.

A sport során a fiatalok kihívásokat tapasztalhatnak meg, saját teljesítményük fokozása közben új készségeket fejleszthetnek, valamint új tevékenységeket próbálhatnak ki.

A fizikai tevékenységeket előtérbe helyező, élmény központú, innovatív oktatási módszerek különösen a hátrányos helyzetű vagy erőszakos fiatalokkal való munkát segítik.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

PETER LAURITZEN AZ IFJÚSÁGI MUNKÁRÓL²

Az ifjúsági munka egy összefoglaló jellegű kifejezés, amely szociális, kulturális, oktatási, és politikai természetű tevékenységeket foglal magába. Célja, hogy olyan lehetőségekkel támogassuk a fiatalokat, amelyekkel jövőjüket alakíthatják. Az ifjúsági munka jellemzően az iskolán kívüli oktatás területéhez tartozik, amelyet gyakorta nemformális, vagy informális tanulásként emlegetnek. Az ifjúsági munka tevékenységei egyre inkább magukban foglalják a sporttevékenységeket és a fiatalok számára történő szolgáltatásokat is.

- Az ifjúsági munka általános célja a fiatalok társadalomba beilleszkedésének segítése. További cél lehet a fiatalok személyes és társadalmi emancipációjának elősegítése a függés és a kihasználtág állapotából.

- Az ifjúsági munka hozzátartozik a társadalmi jóléthez és kiegészíti az oktatási rendszert. Némelyik országban jogilag szabályozott és közigazgatási hivatalno-

kok által működtetett - különösen helyi szinten. Létezik egy fontos viszony a hivatásos és az önkéntes ifjúsági munkások között, amely időnként együttműködő, máskor pedig nem.

- Az ifjúsági munka definíciója és elismerése sokféle lehet. Míg számos európai országban elismert, és támogatott, más országokban marginális helyzetű és csak önkéntes alapon működik. Amit az egyik országban az ifjúságsegítő végez (legyen az hivatásos vagy önkéntes), azt egy másik országban lehet, hogy egy szaktanácsadó, a szomszéd, vagy a család végzi - vagy éppen senki sem.

Manapság az állam egyre kevésbé tudja minden állampolgára számára biztosítani a megfelelő oktatást és a munkahelyeket. Ami azt jelenti, hogy az ifjúsági munka egyre többet foglalkozik munkanélküliséggel, az oktatás kudarcaival, peremre kerüléssel, és a társadalmi kirekesztéssel. Emiatt az ifjúsági munka egyre inkább átfedésbe kerül a szociális szféra olyan munkaterületével, amelyet korábban a jóléti állam biztosított. Ezért, az ifjúsági munka újabb aspektusokat is

tartalmaz, úgymint oktatás, foglalkoztatás, tanácsadás, lakhatás, mobilitás, bűnügyi és igazságszolgáltatási kérdések, egészség, szabadidő és sport. Az ifjúságsegítők gyakran megpróbálják elérni a szociálisan elmaradott városrészek hátrányos helyzetű fiataljait, a bevándorlókat, a menekülteket, valamint a menedéket keresőket. Előfordul, hogy az ifjúsági munka valamilyen vallási csoport által szerveződik.”

² **Peter Lauritzen (1942 – 2007)** 35 évig dolgozott az Európa Tanácsban, nagy szerepet játszott az európai ifjúságpolitika mai irányvonalainak kialakításában. 1995-1999-ig első vezetője volt az Európa Tanács Budapesti Európai Ifjúsági Központjának. Ajánlott irodalom: 'Eggs in a pan' Speeches, writings and reflections by Peter Lauritzen (Tojások a serpenyőben. Peter Lauritzen beszédei, írásai és reflexiói) - szerk.: Antje Rothemund és Yael Ohana, Council of Europe Publishing, COE, Strasbourg, 2008

2. IFJÚSÁGI KLUBOK EURÓPAI SZÖVETSÉGE

Európában az elmúlt harminc esztendőben hatalmas fejlődés tapasztalható a fiatalok számára elérhető iskolán-kívüli és iskola-utáni lehetőségek terén. Rengeteg állami és önkéntes kezdeményezés indult, hogy a fiatalok szabadidejüket hasznosabban tölthessék, és még több ismeretet szerezzenek a drogmegelőzésről, a bűnmegelőzésről, az egészséges életvitelről.

A közös alapelv, melyet minden ECYS (European Confederation of Youth Club) tag vall, az a **nyitott ifjúsági munka**, mely fogalom még nem elterjedt hazánkban. A nyitott ifjúsági munka lehetőséget kínál a fiatalok számára, hogy az önkéntes munkába való bevonódáson keresztül fejlődjenek és nemformális tapasztalatokon keresztül képessé váljanak a demokratikus társadalomban való aktív részvételre.

A nyitott ifjúsági munka helyszínei ifjúsági klubok, ifjúsági projektek, ifjúsági központok, ifjúsági házak lehetnek, de történhet az utcán is (felkereső ifjúsági munka keretében).

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

A FIATALOK LEHETŐSÉGEI A NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKÁN KERESZTÜL:

Tanulás

Képessé teszi a fiatalokat, hogy felismerjék képességeiket, tudásukat, attitűdjeiket, hogy érvényesíthessék jogaikat mind személyesen, mind egy csoport vagy egy helyi közösség tagjaként, valamint nemzeti és nemzetközi szintereken.

Terjeszti az esélyegyenlőséget és a különböző elnyomások, megkülönböztetések elleni küzdelmet (pl. rasszizmus, xenofóbia, vallási-, nemi, származási-, területi egyenlőtlenségeket).

Részvétel

Az önkéntes tevékenységek során a fiatalok a tanulási folyamat részesei, így azt is megtanulják, hogyan vehetnek részt és állhatnak ki magukért, céljaikért a különböző döntési folyamatok során.

Képesség tétel

Támogatja a fiatalokat abban, hogy megértsék és reagáljanak a személyes, szociális, és politikai történésekre, amelyek ha-

tással vannak a személyes életükre, illetve azon közösség életére, melynek tagjaik.

LEGONTOSABB ÉRTÉKEK A NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKÁBAN:

A fiataloknak joguk van arra, hogy felismerjék a lehetőségeiket és kiválasszák a számukra legmegfelelőbbet bármely szituációban.

Minden fiataalt támogatni kell abban, hogy személyes méltóságát és autonómiáját megtartva a legmegfelelőbb magatartást tanúsíthassa

A fiatalokat támogatni kell saját értékeinek és attitűdjeinek fejlesztésében, valamint fejleszteni a kritikus helyzetek analízisében és a megfelelő válaszok adásában.

A NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKA JELLEMEZŐI:

Szisztematikusan tervezett tanulási tapasztalat, az iskolán kívül valósul meg, főként önkéntes csoportokon és szerveződésekben keresztül.

Egy aktív módszer a tapasztalati tanulás elterjesztésére, ahol a fiatalok a "learning by doing" – ha tapasztalod, akkor tanulsz –

módszeren keresztül tanulják meg kezelni a valós életben felmerülő szituációkat a megtanult, legmegfelelőbb viselkedési formákat használva.

Felismeri a társadalomban rejlő és felmerülő esélyegyenlőtlenségeket és felkészíti a fiatalokat azok felismerésére és megfelelő módon történő kezelésére.

A fiatalokat az érdeklődésüknek megfelelő önkéntes tevékenységeken keresztül szólítja meg.

Kölcsönösen előnyös, vidám és szórakoztató mind a fiatalok, mind pedig az ifjúságszervezők számára, tulajdonképpen egy partneri viszont feltételez a szereplők között, így aktív részvételt igényel a fiatalok részéről is.

Támogatja a fiatalokat az aktív részvétellel a demokratikus döntéshozói folyamatok előkészítésében, megvalósításában és értékelésében.

Képessé teszi a közösségeket, hogy a szükségletek találkozzanak a személyes igényekkel.

Egyformán elérhető minden fiatal számára, kortól, nemtől, szexuális beállítottságtól függetlenül.

ECYC - EUROPEAN CONFEDERATION OF YOUTH CLUB

1976-ban alakult, céljai között szerepel:

- együttműködések ösztönzése az ifjúsági klubok között egész Európán keresztül
- nemzetközi azonosságtudat kialakítása a fiatalokban
- népszerűsíteni az ifjúsági cseréket, tréningeket és szemináriumokat
- bátorítani a fiatalokat a társadalomban való aktív részvételre.

Az ECYC hálózatán belül ma körülbelül 18.000 ifjúsági klub, ifjúsági központ és project működik, több mint 3.5 millió taggal rendelkezik egész Európában, Grönlandtól egészen Ciprusig.

Magyarország 2014-ben még nem tagja ennek a hálózatnak.

www.ecyc.org

3. NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKA: FÉLÚTON A SZABADIDŐ-SZERVEZÉS ÉS AZ EGYEDI ESETVITEL KÖZÖTT

Az ifjúsági munka területének ismerete alapvető fontosságú egy-egy fiataloknak számtalan helyi szolgáltatás megszervezésénél. Egy ifjúsági klub/ház/központ kialakításának koncepcióját céltudatos igényfelmérésnek kell megelőznie. E szükségletfeltárás és véleménykérés legkönnyebben az ifjúsági közösségi munka keretében, a célcsoportba tartozó, érintett gyerekek illetve fiatalok aktív bevonásával valósítható meg. Csak ezt követően érdemes megtenni a következő lépést a koncepcióalkotás felé, illetve a helyiség konkrét kialakítására vonatkozóan.

Valamennyi ifjúsági munkás, aki a nyitott ifjúsági munka területén tevékenykedik, szinte minden alkalommal a szociális munka határmezsgyéjén mozog. A nyitott if-

júsági munka sikere nagyban függ attól, hogy az ifjúságsegítő mennyire van tisztában a fiatalok sajátosságaival, hogyan képes megfelelni ügyfelei kéréseinek, mennyire érzékeny azok sajátos, egyedi problémáira, illetve mennyire képes kiejánni speciális segítségnyújtási lehetőségeket számukra.

A nyitott ifjúsági munka területén dolgozó segítőnek ugyanúgy képesnek kell lennie tanácsadói szerepben részt venni egy szociális problémakört érintő beszélgetésben ügyfeleivel, azok partnereivel illetve családjával, mint velük közösen kitölteni – akár – egy felvételi nyomtatványt.

Szakmai kompetenciája tehát a tanácsadás, az információnyújtás illetve *(különösen szenvedélybetegségek esetén)* a kiejánni/közvetítés területére terjed ki. Mind ezen tevékenységek szinte valamennyi esetben egyedi esetvitel keretében történnek, mely a szociális munka gyakorlatának központi módszere.

AZ IFJÚSÁGI MUNKA TARTALMA

Az ifjúsági munka a fiatalok közösségi lehetőségeinek (szociális tőkéjének) fejlesztése.

Ehhez a munkához nem csak jó szív, türelem és elkötelezettség kell, hanem professzionális elméleti és gyakorlati alaptudás is szükséges. Mint a szociális munka minden területén, a nyitott ifjúsági munkában is alapvető feltétel, hogy szét tudjuk választani a személyt és a problémát egymástól.

Fontos, hogy kritikusan szemléljük mindazokat a dolgokat, amelyeket egy fiatal tesz, vagy mond, ugyanakkor mindenféle előítéllettől mentesen, mint önálló személyiséget kell elfogadnunk őt. Csak így van lehetősége ugyanis arra, hogy - az ifjúsági munka segítségével - új utakat és magatartásformákat fedezzen fel, melyeken járva képes lehet kifejezni önmagát és megtalálni helyét az életben.

A fiatalok úgy gondolják, hogy kevés az olyan felnőtt, aki képes megérteni őket, és aki értelmesen tud velük beszélni. Egy ifjúsági munkásnak képesnek kell lennie felismerni, ha rosszul alakul a kapcsolata a fiatalal, és játszmák zajlanak le közöttük. Ebben az esetben törekednie kell arra, hogy úgy maradjon „játékban”, mint egy tiszteltet érdemlő partner/szövetséges, aki képes irányítani ezt a kapcsolatot.

Egy fiatal mindent kétségbe von. Lehet,

hogy egy ifjúsági munkásnak nincs mindig kész vagy épp elfogadható válasza a fiatalok kérdéseire, ám néha az is elég, ha elmélyült beszélgetésbe fogva, a segítő velük közösen keres magyarázatot. Így szemlélteti, hogy a felvetett kérdések mind fontosak, jogosak és érdemes velük foglalkozni. Ezekben az esetekben előfordulhat, hogy az egzakt válasz már nem is lesz annyira fontos

IFJÚSÁGI SZOCIÁLIS MUNKA

Az ifjúsági szociális munka a hátrányos helyzetű, támogatásra szoruló, lehetőségeikben korlátozott fiatalokkal való foglalkozás, gyakorlatilag az egyenlő esélyek megteremtését célul kitűző tevékenység. Az ifjúsági szociális munka az önálló életvitelt megkövetelő gyakorlatával kihat a fiatalok egész fejlődésére. Kiemelt feladata a munka világába való bevezetés, illetve a társadalmi beilleszkedés segítése.

A NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKA

A nyitott ifjúsági munka a gyerekek és fiatalok tanulását és szocializációját támogatja, olyan képességeket fejlesztve, me-

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

lyek az ifjúság részvételét segítik az iskolai, a privát illetve a szakmai környezetükben. A nyitott ifjúsági munkát végzők jellemzően a hivatalos közigazgatás mellett, kisközösségekben, egyházi szervezetekben, különféle egyesületekben és szociális szervezeteknél dolgoznak. A nyitott ifjúsági munka súlypontja a szabadidő hasznos eltöltése, a játék, a társas élet, a sport és a szocializáció területén mutatkozik. A nyitott ifjúsági munka különféle további területei *(így például a nemzetközi ifjúsági munka, a kulturális ifjúsági munka, a mobil ifjúsági munka, a politikai illetve az iskolán túli ifjúsági szerveződések támogató munka)* mára mind-mind sajátos tartalmakat és módszereket fejlesztettek ki.

AZ IFJÚSÁGI SZOCIÁLIS MUNKA ÉS A NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKA

Az ifjúkor egy különleges életszakasznak számít, amikor a szülőktől való függést felváltja az önálló, távlati célokra épített élet szervezése. Az ezzel együtt megjelenő elmentmondások és konfliktusok természetes velejárói az ifjú kornak. A nyitott ifjúsági munka egyik legfontosabb feladata e konfliktusok és kihívások fel- illetve megoldásának segítése a gyakorlatban.

KÖZÖS VONÁSOK

A szociális munka három alapvető módszere ugyanúgy tetten érhető a nyitott ifjúsági munkában, mint a klasszikus szociális munkában. Ez – azon túl, hogy jelzi, milyen közel áll egymáshoz e két szakterület – rámutat arra az igényre, hogy a színvonalas nyitott ifjúsági munkában a szolgáltatások alapját jelentő módszerek alkalmazása a segítőől egyenértékű szaktudást igényel, mint a professzionális szociális munkában.

Egyedi esetvitel

A szociális munka illetve szociálpedagógia klasszikus módszere, melyet szociális eszmunkának illetve egyedi segítségnyújtásnak is szokás nevezni. A munka középpontjában az egyén (illetve család) egyedi szociális problémája áll, a segítségnyújtásnak ezért minden esetben egyedinek, személyre szólónak kell lennie. Az egyedi esetvitel megköveteli a probléma átfigó (holisztikus) vizsgálatát, a segítő folyamat teljes átlátását – kiterjesztve olyan kiegészítő munkafázisok elvégzésére is, melyek nem a segítő kompetenciájához tartoznak (s így külső szakember bevonását igénylik).

Egyedi esetvitel jellemzően a tanácsadói tevékenység időtartama alatt történik. E tanácsadói tevékenység a nyitott ifjúsági munkában ugyanolyan rendszerességgel, szinte ugyanazon kérdéskörök mentén folyik, mint a klasszikus szociális munkában. Az egyetlen – de jelentős – különbség az, hogy míg a klasszikus szociális munkában ez a tanácsadói tevékenység előre meghatározott időpontban, kifejezetten a célra kialakított helyszínen/helyiségben, külön erre a feladatra felkészített speciális segítőkkel zajlik, addig a nyitott ifjúsági munkában ezek a beszélgetések (nyitvatartási időben) bármikor, bárhol, bármely munkatárssal lefolytathatók.

Krízisintervenció²

A nyitott ifjúsági munka egy másik, gyakran használt módszere a krízisintervenció,

mely a segítőtől azonnali, határozott felépést és cselekvéssort követel meg. Ilyen esetek lehetnek: öngyilkossági kísérlet, pszichés betegségeket kísérő roham, bűncselekmény vagy baleset áldozatává válás, de mindenekelőtt azon esetek, amikor gyermekek vagy fiatalok közvetlen életveszélybe, csapdahelyzetbe kerülve segítségkérésre nem képesek (pl. egészségkárosító szenvedélyek, családon belüli erőszak). Az ifjúsági munkás ezekben az esetekben – hogy megakadályozza a további veszélyeztetést – együtt nyújt segítséget a családtagokkal, a hozzátartozókkal, a szomszédokkal, a rendőrrel vagy akár az orvossal. A krízisintervenció nagyfokú figyelmet, helyzetfelismerést illetve kontrollt igényel a segítőtől.

Az azonnali beavatkozást követően mindig kezelni kell a kiváltó okot, hisz a krízisintervenció csupán „tűzoltás”, a krízishelyzetet a beavatkozás nem oldja meg, a probléma gyökere megmarad. Lehetséges, hogy a krízishelyzet feloldásához hosszú terápiás kezelés szükségeltetik (pl: pszichoterápia).

Az ifjúságsegítők munkájuk során rendszeresen szembesülnek krízishelyzetekkel,

² Jelen tanulmány együtt kezeli a krízisállapot és a sürgősségi helyzet fogalmát. Krízisállapotról akkor beszélhetünk, amikor az egyén, illetve a család egyensúlyi állapota megbomlik, és az adott helyzetben szokásos vagy másodlagos feldolgozási módok hatástalanok az egyensúly helyreállításában. A sürgősségi helyzet életveszélyt vagy károsodás lehetőségét felvető – azonnali beavatkozást igénylő helyzet, pl. családon belüli erőszak, öngyilkossági veszély, stb. (a szerk.)

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

melyek egyszer könnyebbek, másszor nehezebbek, sőt, nemritkán egészen fenyegetőek is lehetnek. Mindenesetre az ifjúsági munkás krízisállapotban vagy sürgősségi helyzetben akkor nyújt valódi segítséget, ha rögtön intézkedik: nem torpan meg a látott, hallott élmények hatására, hanem szükség szerint orvosi, pszichológiai vagy rendőri támogatást, segítséget kér.

A krízisállapot megoldásában az ifjúságsegítők aktív közreműködők, nem ritka, hogy hosszabb „gondozási időszakon” keresztül követik figyelemmel a fiatalt, segítő beszélgetéssel, támogató tanácsadással, szakértők bevonásával segítve ügyfelüket a krízisállapot feldolgozásában, megoldásában. Ezzel is ugyanazt a gyakorlatot követve, melyet egy szociális munkás is folytat munkája során.

Közösségi munka:

A szociális munka e módszere a 60-as években az USA-ból honosodott meg Európába. A közösségi munka a helyi kezdeményezéseket és a közös cselekvést segíti, ezáltal növeli az emberek tudatosságát, együttműködését, aktív részvételét a folyamatokban. Közösségi munka megva-

lósulhat egy városrészben, kistérségben vagy akár egy egész régióban. A folyamatban a szociális munkás (vagy ifjúságsegítő) elsődleges szerepe, hogy lehetőséget teremtsen klienseinek a helyi döntési folyamatokba való bekapcsolódásra, demokratikus jogaik gyakorlására – ez által is javítva élethelyzetüket.

A közösségi munka legfontosabb kulcsszavai a tájékoztatás illetve a részvétel. Míg az egyedi esetkezelés és krízisintervenció reaktív módon, az akut szociális problémákra koncentrál, addig a közösségi munka proaktív formában, tervezési folyamatokkal illetve részvételi lehetőségekkel segíti az adott település, lokalitás szociális kérdéseinek megoldását. Például egy város segítő közössége a közösségi munka módszerével szervezheti a település egy-egy kerületének szociális illetve gazdasági felélesztését. A nyitott ifjúsági munka aktívan él a közösségi munka módszerével. Fenti három példából is világosan látható, hogy milyen közel áll egymáshoz a nyitott ifjúsági munka és a szociális munka szakterülete, és hogy a nyitott ifjúsági munka milyen széleskörűen alkalmazza a szociális munka klasszikus módszereit.

SZAKMAFEJLŐDÉS, KILÁTÁSOK

Az ifjúsági munka kialakulása és elterjedése Magyarországon a 90-es évekre tehető. A kezdetben leginkább csak társadalmi munkában végzett tevékenység mostanra hivatásos segítő foglalkozássá vált: az ifjúsági munkához kapcsolódó szolgáltatásokat ma már speciálisan felkészült munkatársak nyújtják.

Tekintettel a feladat sokféleségére, nagyon nehéz pontosan meghatározni azokat a követelményeket, melyeket az ifjúsági munka megkíván egy segítőtől. Nehezíti a helyzetet, hogy e komplex, szociális, kulturális, pedagógiai (de e fogalmakkal valójában pontosan be nem határolható) szakterületen a különféle szakmák képviselői (ifjúságsegítők, ifjúsági tanácsadók, szociálpedagógusok, szociális munkások, pedagógusok, stb.) más-más elvek mentén dolgoznak. Ráadásul rajtuk kívül e terepen sok, szakmai „gyorstalpalót” végzett, vagy akár teljesen képzetlen (de lelkes) laikus is tevékenykedik. Mindez a szakmai továbbképzések jelentőségére, illetve a szakmai minimumok és standardok kialakítására hívja fel a figyelmet.

A professzionális ifjúsági munka pontos határai sajnos a mai napig nincsenek körvonalazva, és ez két veszélyforrást is tartogat: egyrészt a nyilvánossággal nehéz elismertetni önálló szakmaként (sok esetben a laikus segítőkkel azonosítják a tevékenység végzőit), másrészt a letisztult mester-ségbeli profil hiányában megvan a veszélye annak is, hogy összemosódik a határ a segítő munkája és magánélete között.

EGY SEGÍTŐ HIVATÁS LEGFONTOSABB ISMERTETŐJEGYEI

Három ok, mely az ifjúsági munka hivatás-sá és önálló szakmává válását indokolja:

- Az ifjúsági munkások társadalmi felelősségvállalásból végzett önkéntes, fizetés nélküli státusza a továbbiakban nem tartható fenn, hiszen sem a felelősség, sem a munkából adódó kötelezettségek nem számonkérhetők. Óriási problémát jelent a feladatvállalásból adódó (időbeli és tartalmi) túlterheltség is, mely megköveteli hivatásos, fizetett segítőik jelenlétét a területen.
- Az átfogó szemléletű ifjúsági munkához szükséges ismeretek olyan mértékben

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

megnövekedtek, hogy az eddig szokásos rövid kiképzés nem elégséges a hatékony munkavégzéshez. A helyes viselkedésről illetve nevelésről alkotott társadalmi közmegegyezés válságba került, és e sokféleség közepette az ifjúsági munka nyújthat tájékozódási pontot a lehetséges kiutak felé.

- A szabadidő eltöltésének lehetőségei megsokszorozódtak, ezzel együtt az egyre összetettebbé váló ifjúsági élethelyzetek, illetve az azokból adódó problémák egyre több gyakorlott és képzett segítő, gondozó jelenlétét követelik meg.

Persze az önkéntesen vállalt segítői, illetve a hivatásos státusz megítélésében korábban is voltak és mindig is lesznek elmentmondások. Egyesek számára feloldhatatlan dilemmát okoz az a fajta „kettős megbízás”, amikor egy hivatásos munkavállaló egyszerre próbál eleget tenni a fiatal - a nyitott ifjúsági munkában alapelveként megfogalmazott – autonómia törekvéseinek, szemben egy esetleges munkáltatói kontrollal (információadás, kötelező jelentés, stb.).

SEGÍTŐI KOMPETENCIÁK: ÚJ KIHÍVÁSOK

Egy főállású munkakörben alkalmazott ifjúságsegítő szakembernek az alábbi területekről kell **általános ismeretekkel** rendelkeznie:

- folyamatosan aktualizált tudás a gyermekek és fiatalok mindig változó élethelyzetéről, életmódjáról, az ifjúsági kultúráról és az ifjúkorhoz kapcsolódó kockázatokról, problémahelyzetekről,
- ismeretek a nemzeti szociális, ifjúsági és jóléti intézmények struktúráiról,
- kompetencia az ifjúsági munkához kapcsolódó jogi fogalmak vonatkozásában (a gyermekekre és fiatalokra vonatkozó jogszabályok ismerete),
- szociológiai és pszichológiai ismeretek a társadalom egyénre, illetve az élő környezetre vetített hatásaira tekintettel,
- ismeretek a különféle szociális célú segítő, illetve gondozói hálózatokról,
- ismeretek az állam politikai és szociális lehetőségeiről, kereteiről,
- ismeretek a társadalmi folyamatokról,

mechanizmusokról, különös tekintettel az esélyegyenlőség kérdéskörének tekintetében (egyebek mellett a nemek és etnikumok közötti egyenlőtlenségek vonatkozásában),

- átfogó ismeretek módszerekről, kiértékelési formákról, szervezési koncepciókról, kommunikációs formákról, stb.

képességek:

- jó nyelvi kifejezőképesség, meggyőzőni tudás és érvelés képessége,
- írásbeli kifejezés képessége (pl. pályázati koncepciók, sajtóanyagok készítése),
- problémaérzékenység és probléma-megoldás képessége,
- rugalmasság, közvetlenség,
- tanácsadói kompetencia különös tekintettel a fiatalok életvitelére vonatkozóan, az értő figyelem és segítő beszélgetés technikájával,
- kompetenciák a szervezés, a tervezés, az igazgatás, az együttműködés, a hálózati munka és az adminisztráció területén.

kulcsfontosságú készségek az információs munka területén³

- kapcsolatteremtő (interperszonális) képesség
- dokumentációs és adatkezelési képesség
- az ifjúsági információs munka szakmai alapelveinek ismerete
- az információs és az ifjúsági munka elméleteinek megjelenítése a gyakorlati munkában
- meghatározni és felmérni a fiatalok információs szükségleteit, és szociális összefüggéseiket/helyzetüket
- hálózatban működés helyi, nemzeti és európai szinteken (információs erőforrások, irányítás, stb.)
- információs és kommunikációs technológiák használatának készsége
- adminisztratív és önálló munkavégzési készség

---

³ Meghatározta az Európai Ifjúsági Információs és Tanácsadó Ügynökség (ERYICA) az Európai Tanulási Ülészakon (Budapest, 2000. október)

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

- kommunikációs készségek (ismertté tenni az ifjúsági szolgáltatást)
- készségek az információs anyagok összeállításában és terjesztésében.

A közösségi munkát végző ifjúságsegítők ismeretekkel és kompetenciákkal rendelkeznek a közösségfejlesztés vagy a szociokulturális animáció területén.

Az ifjúságsegítők legfőbb munkaeszköze saját személyiségük, kreativitásuk és adekvát felkészültségük. Segítő beállítódásuk megtartása és erősítése a munka, illetve az alkalmazás feltétele, így a segítői fejlesztéseken és szupervízióval való folyamatos részvétel elengedhetetlen követelmény számukra.

A menedzsmentbeli illetve a szakmai kompetenciahiányok elkerülése érdekében érdemes olyan multiprofessionális stábot felállítani, melynek tagjai különféle szakterületeket képviselnek (projektmenedzser, ifjúsági munkás, szociális munkás, andragógus, pedagógus, stb.), így többszempontú megközelítésben kiegyensúlyozott szakmai munka folyhat. Fontos azonban, hogy a nyitott ifjúsági munkához szükséges alapkompétenciákkal mindenki egységesen rendelkezzen!

A nyitott ifjúsági munkára sokáig a szabadidő-szervezés egyik továbbfejlesztett munkaterületeként tekintettek, mára azonban olyan fontos elemekkel egészült ki a tevékenység, mint az utcai (felkereső) munka, és az egyedi esetvitel, amelyek egyértelműen a szociális munka felé terelik a figyelmet. Már csak azért is, mert e munkavégzés során a fiatalok részéről olyan alapszükségletek kielégítésének igénye is jelentkezik, mint a lakhatás, ételhez és ruhához jutás illetve az egészségügyi ellátás biztosítása. Ez az a pont, ahol végképp nem lehet határvonalat húzni a klasszikus szociális munka és a nyitott ifjúsági munka közé: a feladat egyforma felkészültséget igényel a segítőtől, mind mentálisan, mind szakmailag.

4. A KERESKEDELMI CÉLÚ SZABADIDŐS AJÁNLATOK HATÁSA

Napjainkban az ifjúsági szolgáltatóknak tudniuk kell lépést tartani a megnövekedett számú kereskedelmi célú szabadidős ajánlatokkal. Tehát egyetlen ifjúsági szolgálat sem zárkozhat el az ezzel járó minőségi elvárásoktól. Könnyen lehet, hogy egy egyszerű pingpong vagy csocsó asztal illetve darts játék már nem elégséges a fiatalok szá-

badidős igényeinek kielégítésére. Az aktuális fejlődés korcsolyapálya, kosárlabda-palánk, strandröplabda helyek kialakítását, illetve modern technikai eszközökkel felszerelt, és nagyobb létszámú rendezvények megtartására alkalmas helyszínek kialakítását igényli a nyitott ifjúsági munkától.

A NYITOTT IFJÚSÁGI MUNKA CÉLKITŰZÉSEI, TEVÉKENYSÉGEI

A nyitott ifjúsági munka általános célkitűzései

- Szabadidő hasznos eltöltése,
- Személyiség és társas kapcsolatok fejlesztése,
- Másság elfogadása, tolerancia fejlesztése,
- Támogatás problémás helyzetekben (információ, tanácsadás, kíséret),
- Lobby tevékenység a fiatalok kérelmeinek sikeréért.

A nyitott ifjúsági munka három alaptevékenysége

- Nyitott működés – kapcsolati munka (ügyfelekkel, partnerekkel, támogatókkal)
- Rendezvények – szabadidős programok
- Sajátos ajánlatok – az alapszolgáltatásokat kiegészítő témaorientált munka

Az alapszolgáltatásokat kiegészítő tevékenységek lehetnek:

szakmai tanácsadás ■ szabadidő szervezés ■ sport ■ táborozás ■ szenvedélybetegségek megelőzése ■ bűnmegelőzés ■ kultúrák közötti munka ■ szemináriumok ■ szakmai műhelyek ■ képzés ■ tanulás segítség ■ pályaaorientáció ■ új médiák ■ EU projektek ■ csereprogramok ■ hálózati munka ■ mobil szolgáltatások

A kiegészítő tevékenységek leginkább a költségvetés és egyéni kapacitás (munkaidő, munkaerő, helyszín, eszköz, külső hatókör) függvényében, időszakos vagy állandó szolgáltatási elemként szerepelhetnek.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

II. JÓ GYAKORLATOK: NYITOTT IFJÚSÁGI SZOLGÁLTATÁSOK KECSKEMÉTEN

1. ELEVEN SZÉCHENYIVÁROSI IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR

Az **ELEVEN Ifjúsági Közösségi Tér** egy olyan befogadó, védett intézményi keret, mely nyitott szolgáltatási rendszerével a veszélyeztetettséget fokozó cselengéssel szemben kínál valós alternatívát a lakótelepen élő fiatalok számára iskolán kívüli szabadidejük hasznos eltöltéséhez. Élmény alapú fejlesztő tevékenységével, nemformális pedagógiai módszereivel lehetőséget teremt a 11-30 éves korosztály társadalmi részvételére, a fiatalok közösségi kompetenciáinak fejlesztésére.

MEGVALÓSÍTÓ SZERVEZET

HELPI Ifjúsági Iroda és Fejlesztő Műhely

A rendszerváltással egy időben HELPI Ifjúsági Iroda 1990. május 8-án nyitotta meg kapuit Kecskeméti Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda néven. Az intézmény

alapításától aktív tagja a hazai és európai ifjúsági irodák hálózatának, személyes segítő szolgáltatásait a mai napig az Európai Ifjúsági Információs Charta iránymutatásai alapján szervezi és nyújtja.

Az intézményt a kezdetektől a helyi önkormányzat tartja fenn, de szakmai fejlesztéseit civil partnerségi programok és pályázati projektek keretében valósítja meg. 2003 óta az ifjúsági szakma egyik módszertani központjaként is működik, részt vesz az ifjúságsegítő szakemberek képzésében, és aktívan támogatja a helyi, illetve a nemzeti ifjúságpolitikai törekvéseket.

A HELPI, több mint 20 éves működése során felismerte, hogy az ifjúsági korosztály célzott fejlesztése (és nem nevelése) a társadalomfejlesztés egyik kulcsterülete, így a szervezet fiataloknak nyújtott szolgáltatásai, velük végzett tevékenységei az eseti jellegű beavatkozások helyett egyre inkább a fejlesztő célú folyamatokat célozzák. 2012-ben az intézmény szervezeti kereteit is ehhez igazította, és HELPI Ifjúsági Iroda és Fejlesztő Műhely néven működik tovább.

ELEVEN SZÉCHENYIVÁROSI IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR

Az intézmény feladatai:

- A társadalmi részvétel előmozdítása. Tekintettel arra, hogy az információ a részvétel előfeltétele, a társadalmi folyamatokba való aktív bekapcsolódásuk érdekében a fiataloknak hiteles, naprakész információt és adekvát tájékoztatást, tanácsokat kell adni egyéni kéréseiknek, sajátos szükségleteiknek megfelelően.
- A fiatalok állampolgári aktivitásának erősítése - elsősorban önkéntes tevékenységekbe való bevonásukkal.
- Az ifjúsági korosztály bevonása a formális oktatást támogató és kiegészítő nem formális és informális tanulási programokba, szolgáltatásokba.
- Demokratikus állampolgárságra nevelés, emberi jogi nevelés.
- Elsődleges megelőzés: körébe tartozik minden olyan tevékenység, illetve gyakorlat, amely révén csökken a drog-, alkoholhasználat és az egészségkárosodás veszélye.
- Sikeres modellek, jó gyakorlatokat, kezdeményezések adaptálása, kapcsolat tartása

azok működtetőivel, segítségnyújtás helyi bevezetésükhöz, megvalósításukhoz.

- A működés által érzékelt és felvetett problémák, valamint eredmények visszacsatolása, közvetítése a helyi önkormányzatnak, a szakmai nyilvánosságnak és az intézmény célcsoportjainak (a helyi ifjúsági párbeszédrendszernek), támogatva tevékenységüket, együttműködésüket, a fiatalokat érintő társadalmi folyamatokat és helyi döntéseket.

A SZOLGÁLTATÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI

Helyzetleírás – társadalmi és mikrokörnyezet

A szolgáltatás célterületén, Kecskemét széchenyivárosi lakótelepén, közel 35.000 ember él, a település lakosságának harmada. A lakótelep magjában élők szociális körülményei rosszak, különösen a gyerekek és fiataloké, a veszélyeztetettek. Hiányzik a közművelődési alapstruktúra, felértékelődött a közterület szerepe (a fiatalok játszótéren, parkokban csoportosulnak), a deviancia megjelent a nyílt utcán. A lakótelepről sokáig hiányoztak olyan ifjúsági csoportok,

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

pozitív személyiségformáló közösségek is, amelyek értékátadó/értékteremtő színterei lehetnek a gyerekek szocializációjának.

Jól ismert, hogy a különféle szubkulturális csoportosulások fő tevékenysége a „semmittevés”. Ezeknek a fiataloknak az életében a kortárs csoportoknak óriási jelentősége van. Illetve *„kortárs csoport vagy csoportosulás helyett inkább egy olyan kortárs mezőről lehet beszélni, amely a fiatalok ott-honon és iskolán kívüli – valójában a leg hosszabb időintervallumot jelentő – tevékenységeit keretbe foglalja. Egyrészt társas keretről, másrészt pedig a társas tevékenységek keretéről van szó, még akkor is, ha ez utóbbi jó-részt a „semmittevést” jelenti.”*⁴ Ez a társas mező foglalja magában a deviáns viselkedést, az alkohol- és drogfogyasztást, a verekedést, kisebb lopásokat, rongálásokat. Ez a kortárs mező a szabadidőre terjed ki. Amennyiben tehát tudunk más alternatívát nyújtani szabadidejük hasznosabb eltöltéséhez, ha képesek vagyunk pozitív kortárs mező létrehozására, kialakítására, segíthet-

jük e fiatalok társadalmi beilleszkedését, és veszélyeztettségük is csökkenthető.

Szolgáltatásszervezés

A HELPI Ifjúsági Iroda 1995-ben költözött a belvárosból a városrészbe – elsősorban ifjúságpolitikai okok miatt. A lakótelepi helyzettel szembesülve gyorsan kiderült, hogy az intézmény alapító okiratában foglalt individuális szolgáltató feladatai (tájékoztató, információszolgáltatás, tanácsadás) messze nem elégítik ki a helyi igényeket: a lakótelepi fiatalok elsősorban közösségi térnek, találkozópontnak használták az irodát.

A következő tíz évben a fiatalokkal közösen számos kisközösségi projektet valósított meg a szervezet, melyek sikeresek voltak ugyan, de csak rövidtávú eredményeket hoztak. Nyilvánvalóvá vált, hogy a valódi közösségfejlesztéshez stabil, intézményesített szolgáltatásokra van szükség, így fogalmazódott meg egy önálló szervezeti egység, egy városrészi ifjúsági közösségi tér létrehozásának gondolata.

A HELPI, széchenyivárosi működésének 11. évében, az önkormányzat pénzügyi, és he-

⁴ Rác József: Ifjúsági marginalizáció, ifjúsági szubkulturák / VESZTESEK - Ifjúság az ezredfordulón, Ezredforduló Alapítvány

ELEVEN SZÉCHENYIVÁROSI IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR

lyi civil szervezetek szakmai támogatásával foghatott hozzá a közösségi tér kialakításához egy, az irodához közeli, korábban felvonulási épületként használt, majd áruházként működő bérelt ingatlanban - mely épp a 11. szám alatt található a Széchenyi sétányon. Már az első munkafázistól érvényesült az a célkitűzés, hogy a felhasználó fiatalokkal közösen történjen a szolgáltatás megszervezése: az ingatlan felújítását és a helyiségek tervezését a Prince's Trust Alapítvány angol önkéntesei helyi fiatalokkal közösen végezték el. Tiszteletükre - és mert magyarul is találó, kedves, dinamikus szót jelöl - kapta a hely a nevét: ELEVEN Széchenyivárosi Ifjúsági Közösségi Tér.

2005 novemberétől - az ELEVEN ünnepélyes birtokbavételétől - lépcsőről lépésre kerültek bevezetésre újabb és újabb szolgáltatási elemek a közösségi tér működésébe. A nyitott ifjúsági munka alapelvei mentén (ingyenesen, anonim módon és előzetes egyeztetés nélkül, közvetlenül hozzáférhető formában) működtetett szolgáltatás a városrészben élő, csellengő fiatalok mély, szociokulturális problémáit is felváltan segíti. Emiatt közösségi szerepe is ártékelődik: az ifjúságvédelmi jelzőrend-

szer részeként olyan „hidat”, kapcsolót jelent, melyen keresztül a veszélyeztetett helyzetben lévő 11-30 éves fiatalok eljuthatnak az adekvát segítségnyújtást végző szolgálatokhoz, intézményekhez is.

ALAPELVEK

Ha teret akarunk engedni a fiatalok önállóságának, akkor valóban és egészében teret kell adni, azaz biztosítani kell helyet, eszközöket, információt, tudnivalót, valamint részvételi, döntési lehetőséget és felelősséget számukra. E felismerés mentén kezdtek a nyugati társadalmakban előtérbe kerülni a fiatalok részvételét, társadalmi szerepvállalását segítő közösségi szolgáltatások.

A fiatalok szabadidejének hasznos és veszélytelen eltöltése érdekében olyan védett intézményi környezetet kell kialakítani, mely mindenkor a látogatók kulturális hátterére épülő tevékenységeknek ad otthont - a helyi sajátosságokhoz és igényekhez alkalmazkodni képes szolgáltatásokkal.

A közösségi tér az ifjúságsegítő szakma és a laikus önkéntes munka sajátosságainak ötvöztetésével, a felhasználó fiatalok aktív be-

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

vonásával működik. Szolgáltatásai kivétel nélkül nyitva állnak minden fiatal előtt, származásukra, nemükre, vallásukra, illetve társadalmi vagy földrajzi helyzetükre való tekintet nélkül; különös figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű csoportokra, valamint a sajátos élethelyzetben lévő fiatalokra.

MÓDSZERTAN

A közösségi tér működtetése során az intézmény a nemzetközi ifjúságsegítő gyakorlatban széleskörűen elterjedt nyitott ifjúsági munka módszertanát használja - a helyi viszonyokra adaptálva.

A nyitott ifjúsági munka:

- az ifjúságsegítés olyan aktív módszere, ahol a fiatalok a közvetlen tapasztalati élményekből merítve, az itt elsajátított, adekvát viselkedési formák használatával lesznek képesek megoldani életük későbbi kihívásait (tapasztalati tanulás),
- lehetőséget kínál a fiatalok számára, hogy az önként vállalt tevékenységeiken keresztül bevonódjanak és fejlődjenek, a nemformális tapasztalatokon keresztül pedig képessé váljanak a de-

mokratikus társadalomban való aktív részvételre,

- képessé teszi a fiatalokat, hogy felismerjék képességeiket, tudásukat, attitűdjeiket, hogy érvényesíthessék jogukat mind személyesen, mind egy csoport vagy egy helyi közösség tagjaként, valamint nemzeti és nemzetközi színtereken,
- terjeszti az esélyegyenlőséget és a különböző elnyomások, megkülönböztetések elleni küzdelmet (pl. rasszizmus, xenofóbia, vallási-, nemi, származási-, területi egyenlőtlenségeket),
- támogatja a fiatalok aktív részvételét a demokratikus döntéshozói folyamatok előkészítésében, megvalósításában és értékelésében,
- képessé teszi a közösségeket, hogy a szükségletek találkozzanak a személyes igényekkel.
- sokszor spontán, nem előre le szervezett tevékenység, mely jellemzően nem irányított, csak felügyelt (a fiatalok is felügyelhetik).

ELEVEN SZÉCHENYIVÁROSI IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR

SZOLGÁLTATÁSI FORMÁK

NYITOTT TÉR szolgáltatás *(keret és tartalom)*

- napközbeni játszóház működtetése
- játékok, programok kezdeményezése (szociokulturális animáció)
- közösségi projektgenerálás
- közösségbevonás

BEFOGADÓ TÉR szolgáltatás: *(keret)*

- közösségek befogadása
- klubok, csoportok befogadása
- programok, rendezvények befogadása
- fejlesztő programok, projektek befogadása
- csoportos tájékoztatás és tanácsadás
- információs szolgálat befogadása (ifjúsági információs pont)

Nyitott tér szolgáltatás

Védett intézményi keretek között, szakmai felügyelet mellett, előzetes bejelentkezés nélkül, bármely fiatal számára ingyenesen, lehetőség szerint azonnal igénybe vehető szolgáltatások:

- játszóház (társasjátékok, videojátékok, asztalitenisz, csocsó)
- nyitott kézműves foglalkozások
- jeles napokhoz, ünnepkörhöz kapcsolódó kampányokban, akciókban való részvétel
- zenehallgatás, filmnézés
- tanulószoba
- számítógép használat (online lehetőségekkel)

A szakmai felügyelet mellett a nyitott térben dolgozó munkatárs információs és tájékoztató tevékenységet, valamint szociokulturális animációt is végez.

A szolgáltatás célja:

- a szabadidő hasznos eltöltésének segítése,
- a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető kallódó, csellengő fiatalok segítése
- az ifjúságvédelmi jelzőrendszer kiterjesztése
- a fiatalok szociális kompetenciájának fejlesztése
- demokratikus részvételre nevelés

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

Befogadó tér szolgáltatás:

Teljes körű szakmai feltételrendszer biztosítása ifjúsági közösségek, szolgáltatások és programok magas színvonalon történő kiszolgáltatásához:

- szakmai háttér az előkészítő munkához *(igény szerint segítségnyújtás forrásbevonáshoz, nyilvánosság- és közönségszervezéshez, szakmai ismeretek megosztása, kapcsolati tőke bevonása)*
- infrastrukturális feltételek megteremtése *(közreműködés a közösségi tér igény szerinti kialakításában)*
- tárgyi és technikai feltételek megteremtése *(a közösségi tér közpompájának rendelkezésre bocsátása, segítségnyújtás a további eszközigény előteremtésében)*
- humán erőforrás megteremtése *(igény szerint segítségnyújtás szakemberek, előadók bevonásába)*

A befogadott ifjúsági közösségek, szolgáltatások, programok lehetnek:

- zártak *(csak meghatározott célcsoport, tag-ság vagy fizető vendég számára látogathatók), vagy*
- nyitottak *(bármely, az ifjúsági célcsoportba*

tartozó fiatal számára ingyenesen vagy térítési díj ellenében látogathatók).

Olyan közösségek, szolgáltatások, programok esetén, melyek részvételi díj megfizetésével látogathatók, az ezeket szervező magán- vagy jogi személyek számára a befogadó tér is bérleti díjjal használható.

A közösségi tér működhet csak nyitott vagy csak befogadó térként, illetve a két szolgáltatástípust ötvözve is *(lehetőség szerint a tevékenységek átjárhatóságának biztosításával).*

IFJÚSÁGSEGÍTŐI SZEREP

A nyitott közösségi térben ügyeletet ellátó munkatárs feladata: ifjúságsegítő kompetenciákkal és a nyitott ifjúsági munka módszereivel aktívan jelen lenni a fiatalok között az ott zajló tevékenységek során.

Szakmai felügyeletet lát el, melynek tartalma:

- beléptetés (házi rendnek megfelelően - pl. klubkártya elkérése, szermentesség megítélése);
- tájékoztatás aktuális lehetőségekről a közösségi térben;

ELEVEN SZÉCHENYIVÁROSI IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR

- a közösségi térben használt eszközök kiadása-visszavételezése;
- házirend betartatása;
- a látogató fiatalok folyamatos figyelemmel kísérése, jelzéseik vétele, támogatása a közösségi térben eltöltött idejük alatt.

Információs, tájékoztató munkát végez:

Spontán és direkt helyzetekben egyéni vagy csoportos információs és tájékoztató munka a demokratikus állampolgári nevelés (pl. társadalmi részvétel lehetőségei), az emberi jogi nevelés (pl. jogok és kötelességek), valamint az elsődleges megelőzés (pl. a káros szenvedélyektől mentes életvitel felé orientálás) témakörében.

Szociokulturális animációt végez:

Komplex egyén és csoportfejlesztő tevékenység, amely által egyének vagy csoportok válnak képessé kulturális és társadalmi igényeik megfogalmazására, annak kibontakoztatására és gyakorlására. „Animálás -> ösztönzés, lelkesítés a nevelésben, szociális gondozásban, közösségfejlesztésben. A közösségi igények tudatosságát segíti, és annak saját erőből történő kielégítésére buzdít. Fő módszere a kezdeményezés, tanácsadás, ka-

talizálás. Minden olyan nem szakmai jellegű csoporttevékenység beletartozik, amelyiknek társas, sport vagy intellektuális jellege van.”⁵

A befogadó tér szolgáltatásban ügyeletet ellátó munkatárs feladata:

- ifjúsági közösségek, szolgáltatások, programok gondozása;
- közösségi tér átadásának, átvételének menedzselése.

Tekintettel arra, hogy a közösségi tér az ifjúságvédelmi jelzőrendszer részeként is működik, kiemelt kapcsolatot ápol a gyermekvédelmi és gyermekjóléti, valamint a szenvedélybetegeket támogató intézményekkel és szervezetekkel.

Az ELEVEN nagyon tudatosan készült arra, hogy a helyi közösségbe lépésről lépésre vezesse be a szolgáltatást, hiszen létezése – ezzel együtt pedig a fiatalok beillesz-

⁵ Pordány Sarolta: a szociokulturális animáció oktatása és gyakorlati alkalmazása Magyarországon – elhangzott a Nyitott Képzések Egyesület Szociokulturális animátorok képzései címmel megrendezett szakértői kerekasztalnál 1996., Budapest

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

kedési esélye – függött ettől. Bár a lakótelepen a szolgáltatásnak hosszú előtörténete volt, mégis, más minőséget jelentett, amikor a lakóövezethez közeli, játszóterekkel és parkokkal körülvett csendes, a forgalomtól korábban mellőzött ingatlanban egyszer csak csapatosan és rendszeresen jelentek meg olyan fiatalok, akiket nem lehet csak úgy elzavarni, mert immáron legálisan kaptak ott helyet.

Az ELEVEN programjai és működése kapcsán mindig is igyekezett azt a szemléletet képviselni, hogy legyen szó akár bűnmegelőzésről, akár az ifjúsági részvételről, a kihívásokra nem csupán intézményi, hanem helyi, társadalmi válaszokkal is szükséges reagálni: a feladat közös marad. Senki nem gondolhatja komolyan, hogy csupán azzal, hogy intézményesített szolgáltatások jelennek meg a „problémás fiatalok kezelésére”, bármit is megoldottunk. Ha az a szemlélet, amelyben a fiatalokra, mint problémás csoportra tekintünk, nem változik, a problémát valóban csak kezeljük, de nem gyógyítjuk. Közösségi, társadalmi felelősségvállalásra van szükség!

Ebben a kérdéskörben különösen fontos a generációk közötti párbeszéd erősítése. Az ELEVEN törekszik arra, hogy programjaiba bevonja az idősebb korosztály képviselőit. Legjobb példa erre, amikor a közösségi tér tankör programjában több évtizedes tapasztalatokkal rendelkező nyugdíjas pedagógusok segítették az iskolai felzárkóztatásban a tanulási vagy beilleszkedési nehézségekkel küszködő fiatalokat. De a segítség kölcsönös, „cserébe” a fiatalok Senior-Infotech tanodában ismertetik meg az idősebbeket a digitális eszközök, szoftverek használatával.

DISSZEMINÁCIÓ ÉS FENNTARTHATÓSÁG

Az ELEVEN Ifjúsági Közösségi Tér már a kezdetektől nem projektként, hanem intézményi keretként határozta meg magát. Olyan szervezeti háttérként, melyben a speciális, közösségi-fejlesztő szolgáltatások többnyire projektszerűen működnek, azonban az alapszolgáltatás, a nyitott és befogadó tér állandó elemként hozzáférhető.

A fenntarthatóság biztosítója a közösség-

ELEVEN SZÉCHENYIVÁROSI IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR

fejlesztést, bűnmegelőzést, szociális támogatást egyaránt kiszolgáló alapszolgáltatás – mely hatékonyan ellátott közfeladatként a fenntartó önkormányzat felé jól kommunikálható tevékenység. Emellett a közösségi teret rendszeresen látogató fiatalok biztos bázist jelentenek a fejlesztő programokba bevonható célcsoport eléréséhez is, mind a működtető szervezet, mind a partnerei által megvalósított szakmai projektek számára.

Ez a fajta megközelítés lehetőséget teremt egy folyamatosan változó, egymásra épülő elemekből álló szolgáltatási rendszer működtetésére, mely viszonylag alacsony bekerülési költség (bérleti díj, rezsi + ifjúságsegítő bére) mellett nagy hatékonysággal képes külső forrásokat bevonni.

A nyitott ifjúsági munka és a hozzá kapcsolódó intézményi modell bemutatására több szakmai konferencián is sor került - különösen a 2006-2007. években - leírt módszertana, hazai adaptációja segíti a fiatalok társadalmi részvételét célzó közösségi fejlesztéseket (pl. IKSZT ifjúsági szolgáltatásai).

ADAPTÁLHATÓSÁG

A modell sikerét jelzi, hogy 2010-től Kecskemét 5 városrészében és a belvárosi plázában is elérhető ifjúsági közösségi tér. A 6PONT Hálózatnak elnevezett helyi szolgáltató rendszer valamennyi végpontja az ELEVEN intézményi modellje alapján működik, az alábbi alapelvek szerint:

- NYITOTT valamennyi fiatal és ifjúsági csoport felé: 12-29 éves korig bárki igénybe veheti.
- INGYENES szolgáltatásokat nyújt, hogy egyenlő esélyt biztosítson mindenki számára a hozzáféréshez
- vallásoktól, pártoktól és más ideológiáktól FÜGGETLENÜL működik,
- a fiatalok RÉSZVÉTELÉT tartja közép-pontban: az önkéntesség és a korosztályi segítség kiemelt hangsúlyt kap a programok szervezésében,
- a fiatalok SZABADIDEJÉHEZ IGAZODVA tart nyitva,
- lehetőséget teremt GENERÁCIÓK KÖZÖTTI kapcsolatteremtésre, párbeszédre.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

A szervezeti modell és módszertanának újszerűsége abban rejlik, hogy sem az intézményi szolgáltatások kötöttségei, merevségei, sem az alkalmi programok, projektek ideiglenessége nem jellemzi. Egy biztos alappal rendelkező, ugyanakkor rugalmas, a változásokra és a fiatalok igényeire gyorsan reagálni képes, több szintű szolgáltatási rendszer valósítható meg a nyitott ifjúsági munka módszereivel.

Jól alkalmazható olyan közösségi házakban, ahol különféle generációk együtt, vagy különféle szolgáltatások komplex, integrált módon vannak jelen. A nyitott tér egyszerre lehet „csali”, „beavató” szolgáltatás, melyen keresztül a fiataloknak lehetősége nyílik bekapcsolódni közösségi programokba, fejlesztésekbe, de ugyanúgy lehet szerepe a „kicsekkolásban” is: segíthet levezetni a család, iskola, kortárs csoport okozta stresszt.

ELEVEN Széchenyivárosi Ifjúsági Közösségi Tér

6000 Kecskemét, Széchenyi sétány 11.

Vezető: Borda Balázs

Telefon: 76/320-377

Web: www.helpi.hu

Facebook: HELPI/ELEVEN

2. KIO KÖZ-TÉR IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR

MEGVALÓSÍTÓ SZERVEZET

A Kecskeméti Ifjúsági Otthon (KIO) célzottan a gyerekek és ifjúsági korosztály szabadidős tevékenységét, közösségben való művelődését szolgáló közművelődési intézmény, amelynek feladata a korosztályi sajátosságokra alapozott kultúráközvetítés.

Az intézmény a különböző műveltségi területekhez kötődő szabadidős programokkal lehetőséget kíván nyújtani az iskolarendszeren kívüli, élményszerű ismeretszerzésre a fiatalok számára –műveltségi vetélkedő, közösségi játék, művészeti találkozó, tehetséggondozó, kompetenciafejlesztő programok keretében.

A KIO kiemelt szerepet tölt be a társadalmi integrációt segítő kompetenciák megszerzésében: testi és lelki egészség, a kezdeményezőkészség és vállalkozói kedv, gazdasági ismeretek, szociális és állampolgári kompetencia, felkészülés a felnőtt lét szerepeire, esztétikai és művészi tudatosság.

A Kecskeméti Ifjúsági Otthon 30 éves múlt-

jának köszönhetőn stabilan és beágyazottan működik a helyi társadalomban. Falai között a gyermek- és ifjúsági közművelődés professzionális tevékenységei valósulnak meg. Programjait elsősorban családok, gyermekek, fiatalok és iskolák szervezett csoportjai látogatják.

Professzionális közművelődés a KIO-ban, és a KÖZ-térben

Akár az érték alapú közösségekről (szakkörök, tanfolyamok, műhelyek), akár az egy-szeri eseményekről (fesztivál, börze, tematikus nap stb.) beszélünk, jellemző, hogy adott helyen és, adott időpontban előre megtervezetten valósít meg programokat a KIO. A KÖZ-tér ugyancsak az intézmény része, itt azonban nagyobb szerepet kap a rugalmasság és a spontaneitás. Egy ötletből néhány napon belül esemény lesz, és kevés az előre tervezett program. Ez a látogató korosztály sajátja, és tulajdonképpen erre teremt keretet a klub.

A KÖZ-térbe járó fiatalok közösségének kapcsolódása az intézményhez

A klubot látogató közösség nem egy teljesen különálló csoport: az intézménybe belépve a fiatalok folyamatosan értesül-

nek arról, hogy milyen – akár őket is érintő – rendezvényeket valósít meg, és milyen értékalapú közösségek működnek az Ifjúsági Otthonban. Ily módon folyamatos az áramlás a közösségek között: például a klubvezető ajánl egy képzőművészeti műhelyt a bejáró fiatalnak, fordított esetben pedig az intézményben működő színjátszó csoport szervez szünidei „játsszó” délutánt a klubban.

Fentiek alapján látható, hogy ideális helyzetet jelent, amikor egy közművelődési intézmény ad helyet alacsonyküszöbű közösségi térnek, mivel az több módon is segíti a fiatalokat:

- az aktív fiataloknak, tehetségeknek azonnal, helyben, ismerős környezetben tud hasznos elfoglaltságot kínálni,
- a leszakadó, útkereső fiataloknak alternatívákat tud mutatni (segítve az egyéni fejlődést),
- egy-egy ifjúsági közösség nagyobb közönséget mozgató programját szakértellemmel tudja segíteni, támogatni és akár fejleszteni is.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

Helyi ifjúsági munka a KIO-ban

Az Ifjúsági Otthonban a szakszerű köz-művelődési munka mellett megjelenik a szakszerű ifjúságsegítő munka is. Kecskemét város fontos ifjúságpolitikai dokumentuma volt első Ifjúsági Cselekvési terv megszületése 2009-ben. A terv szövege az Otthon falai között fogalmazódott, így szerencsés módon számos, a témában érintett szakember ült egy asztalhoz. Az itt elindult folyamatok eredményeként megalakult a Kecskeméti Ifjúsági Kerekasztal (KIK), amelynek egyik alapítója volt az intézmény.

A KIO helyet ad a Kerekasztal találkozóinak, és aktívan vesz részt annak munkájában. A KIK nagyon hasznos és kreatív fóruma a helyi érdekérvényesítésnek, azonban közvetlenül kevés fiatal vesz részt ülésein. Ugyanakkor az itt felmerült ötletek monitorozására a közösségi terek nagyon is alkalmasak. Ugyancsak jellemző ennek az ellenkezője is: amikor azok a klubba járó fiatalok, akik érdeklődnek az ifjúságpolitika iránt – igaz, ők nem így nevezik – kérdései a klubban dolgozó ifjúságsegítők közvetítésével jut el a Kerekasztalhoz.

Helyi ifjúsági közösségek, szubkulturák segítése

Az ember fiatalon számos téma és tevékenység iránt érdeklődik. Vannak divatosabb és kevésbé ismert irányzatok, amelyek a korosztály kisebb-nagyobb csoportjait érdeklik, mozgósítják. Ezek a közösségek számos eseményt valósítanak meg, első körben saját maguk számára.

Azonban ahogy fejlődik a csoporton belüli együttműködés, egyre inkább nyitnak a helyi társadalom felé. Szeretnék megmutatni tudásukat, helyet keresnek maguknak a település közegében, és bizony van, hogy ezzel a lakosság rosszallását, előítéleteit hívják életre. Ezek a fiatalok a közösségi terekben is megjelennek, és itt kerülnek kapcsolatba az ifjúságsegítő szakemberrel, akinek képesnek kell lennie képviselni e csoportok igényeit is.

A KIO közösségi terében dolgozó klubvezető, ifjúságsegítő egy önkormányzat által fenntartott intézményben dolgozik, amely a helyi ifjúságpolitikai munka részese. Így ugyancsak minden eszköz adott ahhoz, hogy az ifjúságsegítő személyén keresztül az egymással ellentétben

álló felek egy asztalhoz ülhessenek, és valamilyen formában egyeztetés induljon a probléma megoldására. Erre konkrét példa a **keretes írásban** olvasható.

A KIO ifjúságsegítő munkájáról

A fiatalokkal való munka nagy rugalmasságot, és teljes embert igénylő feladat. Ezt belátta az intézmény vezetése, így évek óta külön szakember tölti be a klubvezető pozíciót. A szakterületet egy szakember jól össze tudja fogni, ám az évek során egyértelművé vált, hogy a közösségi térben folyó munkához legalább két ember kell. Egyértelmű a jelentősége, hogy egy férfi és egy nő lássa el az ifjúságsegítői feladatokat. Tapasztalatunk szerint ez a látogatók megszólítása, egyéni támogatása, és a helyzetek sikeres kezelése miatt is fontos.

GÖRDESZKÁSOK A KÖZTÉRBE

Helyi közösségek/szubkultúrák segítése konkrét példán keresztül

A klubban megjelent fiatalok közösségének segítése több szinten valósulhat meg. A KÖZ-térben a helyi gördeszkásokkal kialakított támogató munka az alábbi összetevőkben valósult meg:

- koordináció, segítség a programok megvalósításában,
- forrásteremtés,
- érdekképviselés.

Koordináció, segítség a programok megvalósításában:

Az első közös Game of Skate és Ollie Verseny.

Ideje: 2010. július 31. szombat

Létszám: 125 fő

A közösen megvalósítandó verseny ötlete a KÖZ-térben született meg 2009 telén. Mint kiderült, már önállóan szerveztek egy saját háziversenyt, így a közösen tervezett program a második volt Kecskeméten. Az időpont kiválasztásánál ugyancsak szempont volt, hogy a városi rendezvények közül ne ütközzön semmivel.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

Látható volt, hogy csapat nagyon sok lehetőséget és erőforrást rejt magában. A rájuk bízott feladatokat maradéktalanul ellátták. Sok versenyző érkezett az ország több pontjáról (Debrecen, Nyíregyháza, Budapest, Szentés, stb.), és a verseny szakszerű megvalósítását teljes egészében önállóan végezték.

Külső segítségként a program technikai megvalósításában és a kommunikációban tudtunk közreműködni. A média felfigyelt a programra, és a beszámolóinkban jó kezdeményezésként értékelték a versenyt.

Forrásteremés

Újabb Game of Skate és Ollie verseny 2011. augusztus 27-én, szombaton.

A kecskeméti Városi Támogatási Program 66.000 Ft-ban segítette a rendezvényünket, mint kifejezetten alulról jövő kezdeményezést.

Az újabb közös szervezésben a kezdetektől nagyon korrekt és felelősségteljes magatartással viszonyultak hozzánk az együttműködő deszkások. A rendezvény lebonyolítása zökkenőmentes volt, mivel nagy odafigyelés-

sel, és megbízhatóan segítettek mindenben. Sportszer támogatók is szívesen járultak hozzá a díjazottak nyemrényeihez. A média ismét kiemelt figyelemmel kísérte az eseményt, és számolt be róla.

Egy szakportál blog oldalán az alábbi módon mutatta be az eseményt:

„A mai napon zajlott le az immáron másodszor megrendezett game of skate Kecskeméten. A nagy hőség ellenére jőpáran eljőttek, ám a facebookos toborzóhoz képest alacsonyabb volt a létszám. Voltak kicsik, nagyok, mindenki szőrt a trükkőket ahogy azt kell. A hangulatért a két idióta szpiker, Hornok Dávid és Nyári Bence, valamint a hölgyek által ipari mennyiségben kent lilahagymás zsíroskenyér felelt. A szervezés nagyon patent volt, a díjakat külön kiemelném, szerintem zseniális trőfeákat kaptak a skate illetve az ollie verseny győztesei! Köszönet a Kecskeméti Ifjúsági Otthonnak, a Criminal Skateshopnak és a Checkroom Skateshopnak, a Matra Skatboardsnak, Free-Line Kft.-nek valamint a szervezőknek a mai napért!”

Érdekképviselet 2011

2011 végén megtudtuk, hogy a kecskeméti Vasútparkban gördeszka pálya építését tervezi a város. Egyeztetés indult el a Kecskeméti Városfejlesztő Kft-vel a pálya kivitelezésével kapcsolatban, amely 2012 nyarán készült el. A helyi gördeszkás közösség érdeklődéssel kísérte a munkálatokat, aktívan, személyesen vettek részt a tárgyalásokban. Közös munkánknak köszönhetően a kivitelezés megkezdése előtt tudtunk olyan észrevételeket tenni, amely a pálya balesetmentes és komfortos használatát szolgálta.

A segítő szerep leginkább a kommunikáció gördülékennyé tételében mutatkozott meg. A hivatali bürokrácia sokszor érthetetlen a fiatalok számára, így nagy segítség volt ezek lefordítása és érthetővé tétele a számukra.

A kivitelező felé a közvetítő ifjúságsegítő személye jelentett biztonságot: ha a deszkások közvetlenül tárgyaltak volna velük, véleményünk szerint az esetleges előítéletek hamar meggátolták volna az együttműködést.

A KÖZ-TÉR RÖVID TÖRTÉNETE

A KÖZ-tér 2007 óta működik a Kecskeméti Ifjúsági Otthon pinceklubjában. Ifjúsági közösségi tér, találkozási pont, és drogmegelőzési műhely egyben.

A KÖZ-tér, vagy ahogy még a fiatalok hívják 10 Perc, főként az utcai csellengés ellenpólusaként, drogrevenüciós jelleggel indult. A szolgáltatást számos hátrányos helyzetű, mentális problémával küzdő fiatal kezdte el látogatni, és talált nyugodt befogadó környezetre nálunk.

A helynek közösségteremtő szerepe is megmutatkozott: a korosztályba tartozó kisebb csoportok azonos érdeklődésű tagjai könnyen találtak egymásra, és közös foglalkozások keletkeztek önálló életre alkalomként.

Üzenetünket sokan meghallották, és elfogadták, így sikeres forrásteremtő munkát valósítottunk meg:

- 2009-ben ADoM II. – Aktív Drogellenes Műhely projektjének folytatása 1.000.000 Ft támogatást nyert. Amellyel elindult a valódi ifjúságsegítői munka a klubban.
- 2010-ben ADoM-KABom elnevezé-

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

sű projektünk 500.000 Ft támogatásban részesült és ennek köszönhetően szakmai és infrastrukturális fejlesztést hajtottunk végre. Kézzelfogható eredménye, a közösségi tér népszerűsége. (2010-ben 4664 fiatal látogatta szeptembertől júniusig)

- 2012-ben az önkormányzat is felkarolta a klubot, és 250.000 Ft-tal segítette a programjaink megvalósítását és a heti működést. Ekkor a klub már a 6PONT Városrészi Ifjúsági Községi Terek Hálózatának tagjaként működött.
- 2012 júniusától 2014 májusáig a klub egyik kiemelt helyszíne volt a NYITOTT KAPUK – Ifjúságfejlesztés Kecskeméten projektnek.

FELTÉTELRENDSZER

Azzal, hogy a nyitott ifjúsági munkának helyet adó KÖZ-tér egy nagyobb intézmény részeként működik, valójában egy kis közösségi tér a nagy közösségi térben. A klubban dolgozó ifjúságsegítő/közösségfejlesztő munkatárs az intézmény főállású alkalmazottja.

A pinceklub a NYITOTT KAPUK projekt 2012-es indulásakor felújításra került: új radiátorok, villanyvezetékek, és egy szellőztető berendezés került beszerelésre, valamint a 6PONT közösségi tér hálózat tagjaként új technikai felszereléssel – saját projektorral, nyomtatóval, számítógéppel, fényképezőgéppel, kamerával, illetve bútorokkal gazdagodott. Ez a jó felszereltség azért is kiemelten fontos, mert segítségével zökkenőmentesen tudunk technikai hátteret biztosítani a spontán ifjúsági akcióknak, illetve szervezett programoknak.

A projekt ideje alatt abban a szerencsés helyzetben volt a klub, hogy két munkatárs tudott a fiatalokra figyelni – bebizonyosodott, hogy mennyire hatékonyan működik a férfi - női ifjúságsegítői felállás.

NYITOTT TÉR

A KÖZ-tér szabad teret ad az iskolai idő utáni hasznos és tartalmas szabadidő-eltöltésre. Biztonságos és támogató közegben biztosít lehetőséget, helyet és eszközöket az önmegvalósításra.

A KÖZ-tér alacsonyküszöbű szolgáltatást nyújt. Feltétel nélkül léphet be bárki,

de, hogy meddig marad bent, az tőle függ: mennyire sikerül a közösségi térben működő csoportok valamelyikbe beilleszkednie; passzol-e a köztér által betölthető szerep a fiatal aktuális életrszakaszában zajló folyamatokhoz; illetve be tudja-e tartani, képes-e megtanulni a közösség által kimondott vagy sugallt normákat, alapszabályokat.

A KÖZ-tér egy klub, amely az alapvető normák betartásával alternatív szórakozási, nem formális tanulási lehetőséget biztosít olyan fiataloknak is, akik anyagi forrás, szülői iránymutatás, vagy támogató baráti kör hiányában egyébként nem tudnák megélni azokat az élethelyzeteket, melyekre vágyanak, melyek szükségleteiket kielégíthetik, illetve melyek fejleszthetik társas készségeiket.

A KÖZ-tér egy olyan befogadó nyitott tér egy közművelődési intézményben, amely a klasszikus értelemben vett szakköri programokhoz képest „fordítva működik”. Itt szabadidejében a fiatal saját döntése szerint „tér be a térbe”, ahol kezdeményez, vagy reagál a helyi történésekre: így vonódik be a fejlesztő folyamatokba. Résztevője, formálójá, létrehozója a számára és kortársai számára szervezett programoknak.

Ezért van, hogy változó intenzitással, változó témában, és változó létszámmal valólsulnak meg itt az ifjúsági kezdeményezések (extrém sportnap, irodalmi tartalmú programok, nemzetközi est vagy közösségi főzés).

A KÖZ-tér csatornát is jelent az intézmény más csoportjaiba, szakköreibe való becsatlakozáshoz (a klubot látogató fiatal tudomást szerez munkájáról, és bekapcsolódik pl. a színjátszó körbe). De ugyanígy jelent a szakköri csoportokba járó fiataloknak megmutatkozási lehetőséget is egy nagyobb közönség előtt (pl. zenészek, musical stúdiósok, színjátszósok csatlakoznak be a közösségi tér saját szervezésű programjaiba).

A KÖZ-tér egy lehetőség, melyet mindenki a maga motivációinak, érdeklődési körének, képességeinek, és adott életrszakasza igényeinek megfelelően használ - különféle részvételi szinteken. Van, hogy egy bögre tea csendes elfogyasztásával él a betérő fiatal, de van, hogy saját ötlettel, konkrét programtervvel érkezik, melyet a klub adta lehetőségeket kihasználva meg is valósít.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

Alapszolgáltatások és lehetőségek, melyek népszerűvé teszik a helyet

- Nincs belépő vagy fogyasztási kényszer ahhoz, hogy leülj a barátoddal beszélgetni.
- Hideg időben jól esik egy teára benézni a köztérbe – és az ott ingyenesen fogyasztható.
- Alkoholmentes hely.
- A programokon díjtalan a részvétel.
- Fellépési lehetőséget kínál amatőr zenekaroknak.
- Művészi tevékenységekhez alapanyaggal és eszközzel szolgál.
- Ha szükséges, az ifjúságsegítők információval vagy jótanáccsal látják el a fiatalokat – mikor milyen szakemberhez fordulhatnak, ha pályaválasztási kérdéseik vannak, vagy lelki problémák gyötrik.
- A fiatalok eltölthetik itt iskolai közösségi szolgálatukat, de ha úgy gondolják, önkéntesként is bekapcsolódhatnak a klub életébe.

AZ IFJÚSÁGSEGÍTŐI SZEREP

A klubvezetők támogató közreműködése a kapcsolatfelvételtől a csoportdinamikai

történéseken át a „leszakadás” és „kiröppenés” szertartásszerű pillanatainak könnyítéséig egyaránt nagyon fontos. Feladatuk ugyanúgy a törekeny egyensúly fenntartása, mint ahogyan a vidám, teremtő légkör, és a bizalomteljes kapcsolatok megteremtése is. Egy-egy megvalósítandó program esetén a folyamatokat mozgató „generátor” szerepét is vinniük kell, de ők azok is, akik a csüggedő kedv, vagy konfliktus esetén közbelépnek.

Felelősségük van abban, hogy a betérő fiatalokkal az első kapcsolatfelvétel hogyan alakul. Ahogy a legtöbb emberi kapcsolatokon alapuló munkában, itt is előkerül a szimpátia kérdése – márpedig fontos, hogy a közösségi tér munkatársa törekedjen arra, hogy minden fiatal egyforma figyelemmel kísérjen.

A NYITOTT KAPUK program tapasztalata elmondhatjuk, az nagyon fontos, hogy 2 éven át férfi- női felállásban tudott a klubvezetés megvalósulni. Egészséges légkört eredményezett, hiszen a szerepek is elkülönülhettek – a hagyományos „családministrát” képviselve.

FELELŐSSÉG

Saját idő

A közösségi térben a fiatalok szabadidejével gazdálkodunk. Olyan idővel, mely attól különösen értékes, hogy nem a szülő vagy a pedagógus hatására tölti el a fiatal egy adott helyen, hanem saját, egyéni döntése szerint fordítja az ifjúságsegítők által támogatott lehetőségekre. Hogy ez mennyire hasznosul, abban segítőként közös felelősséget vállalunk a fiatalokkal.

Más szemmel

A közösségi tér munkatársainak felelősségük van abban is, hogy ott más szemmel nézzék a fiatalt, mint az iskolában, mint otthon, mint a megszokott baráti társaságban. A berögzült sztereotípiákat igyekezzen felülírni, segítsen tiszta lappal indítani, segítsen elkezdni vagy éppen újrakezdeni valamit.

HOZZÁFÉRHETŐSÉG, KÖZÖSSÉGEK

A KIO KÖZTÉR a Kecskeméti Ifjúsági Otthon udvaráról közelíthető meg, hétköznaponként szerdán és csütörtökön 14 és 20 óra között, pénteken 22 óráig tart nyitva.

A KIO közteret főként 13-25 év közöttiek lá-

togatják, kecskeméti középiskolás fiatalok, illetve főiskolások. A legtöbb középiskolából akad a klubnak látogatója.

Egy átlagos nyitvatartási napon 50-60 fiatal fordul meg a közösségi térben, nagyobb közösségi program esetén 80-100 résztvevő.

A közösségi térben több kisebb közösség „él”, illetve formálódik. Legtöbb közösség kapcsolható valamilyen közösen végzett tevékenységhez, de ez sem teljesen igaz, mert természetesen van „átjárás” a csoportok közt.

A „közteres csapat” egy átfogó megnevezés azokra a fiatalokra, akiket a közösségi térnek köszönhetően ismertünk meg, értünk el.

Ők az angol klubosok társasága, számos külföldi taggal, az extrém sportot űzők, mint a kecskeméti deszkások és parkourosok csapata, irodalomkedvelő fiatalok, akik az irodalmi estek és slam poetry estek állandó résztvevői, szervezői, fellépői. Ide tartoznak a közösségi szolgálatukat teljesítő diákok, akik számos esetben a kötelező időintervallum lejárta után is a közösségi tér látogatói lesznek.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

IRODALMI KÁVÉHÁZ – egy létrejött saját közösség

*„Az irodalomtanárom szívrohamot kapna a boldogságtól”
- ismeretlen kommentelő -*

Az irodalmi kávéház az egyik legjobb példája a köztérben kipattant ötletek „életrajzának”. Hétköznapi kapcsolatfelvétel a közösségi térben, majd egy ifjúsági kezdeményezés kapcsán elindul egy ötletelési, majd tervezési folyamat, majd elindul a szervezés és néhány hónap alatt kinő belőle egy havonta több mint 100 főt megmozgató programsorozat. Ami ugyanúgy a fiataloké marad – de létezését és folytonosságát segíti az intézményi háttér. Az irodalmi kávéház célja, hogy kulturális mozgalmat indítson a középiskolás fiatalok körében – mondja kezdeményezője, Stein Andris. Legyen hely és alkalom Kecskeméten a verset szerető fiataloknak megmutatni írásaikat kortársaiknak, felolvasni kedvelt irodalmi alkotásokat, megzenésített verseket előadni. Mindeközben egy olyan közösségben lenni, ahol jó a hangulat,

hasonló érdeklődésűekkel találkozni, és ahol megértésre talál.

A kezdeményezés a megvalósulás során folyamatos átalakuláson megy át – ha belép egy-egy új szereplő, új ötlet, új szint hoz a kávéház jellegébe. Így pl. amikor egy önkéntes barista is betársult az IK kávéházi részébe, a kávékészítés egy addig ismeretlen világába is betekintést nyertek a résztvevők az „irodalom fogyasztása” mellett. A résztvevők ötleteire reagálva beemeljük a programba, pl. meghívott kortárs írók egyik résztvevő javaslatára hívtuk el.

Akik a vers-szekcióban való részvétel mellett szívesen részt vesznek a szervezésben, nekik pedig teret ad, hogy a számukra vonzó tevékenységekben kipróbálják magukat – technikai feladatok, berendezés, utómunkálatok, „házigazdaság”, moderátori szerep. Mindez olyan informális és nem formális tanulásra ad lehetőséget, ami „megfizethetetlen”.

2013/2014-ben öt alkalommal Irodalmi Kávéház és négy alkalommal Hírös Slam Poetry est valósult meg.

KOMPETENCIAFEJLESZTÉS

A NYITOTT KAPUK Program időszakában a KÖZ-tér különböző kompetenciafejlesztő programok megvalósítója és befogadója is volt.

Angol nyelvi klub

A hagyományosan szerdán esténként tartott programnak köszönhetően a klub egy igazi, nemzetközi jelleget is kapott. Természetessé vált a klubban a külföldi fiatalok jelenléte. Erasmus hallgatók, Kecskeméten élő huszonéves tanárok, cserediákok fordultak meg és találtak barátokra. Rend szerint 15-20 fő jött össze, ebből a társaság fele külföldi volt (francia, amerikai, német, finn, hongkongi, spanyol) A találkozók programját hétről-hétre a közösség tagjai alakították és ők tartották a klubvezető koordinálásával. Így sor került országok és nemzetek bemutatására, spontán játékokra, múzeumlátogatásra, közösségi főzésre, nemzetközi receptcserére, hungarikumok estéjére. A nyelvi klub célja, hogy az idegen nyelvet – az iskolaitól eltérő környezetben - életszerű helyzetekben használják, gyakorolják élesben és az idegen nyelvtanulás elérje valódi célját: használni a nyel-

vet, megérteni és megértetni magam más anyanyelvűekkel. Ebben segítséget nyújtott a közösségi tér kötetlen hangulata és szinte észrevétlenül oldódtak a nyelvhasználattal kapcsolatos gátlások és fordultak át sikerélménybe.

Vigyázz- kész-rajt

Avagy megismerni azt, ami a nagybetűs élet kezdéséhez szükséges és belefér egy közösségi tér életébe, úgy, hogy ne váljon erőltetetté vagy „papírszagúvá”. A tervezetten munkavállalással és a bürokratikus útvesztőkben való boldogulással foglalkozó programsorozat ennél tágabb értelemben vette az életben való boldogulást. A találkozók során önismereti, kommunikációs fejlesztés, a részvételt, mobilitást kutattuk, állampolgári köteleességeket és uniós jogi ismeretekkel foglalkoztunk. Ezeket a fiatalok meg is tapasztalhatják – egy nemzetközi ifjúsági csere, képzések szolgálnak erre, melyekre lehetőségeink szerint delegáltunk a közösségi térbe járó fiatalok közül.

Utolsó járat

Hogy az utolsó busz indulása előtt még beleférjen az estébe egy koncert vagy egy iro-

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

dalmi kávéház, esetleg egy kis slam poetry. Nagyon szeretjük, ha ifjúsági kezdeményezésekből forrja ki magát egy-egy ilyen alkalom és tükrözi a bejáró fiatalok igényeit és elképzeléseit. És legtöbbször így is történik. Mert ettől válik élővé, igazivá minden közös munka, az örömök és konfliktusok egyaránt építenek.

A Utolsó járat kb. kéthetente szerveződő alkalmi jellemzően magába foglalja a közösségi tér nagyobb lélegzetvételű programjait, melyek hosszabb előkészítési folyamatot igényelnek és résztvevői számában is az átlagostól eltérőek: megmozgatnak 60-80 -100 fiatalot egy adott időintervallumban, általában csütörtök, péntek esténként. A fiatalok az egész tervezési, szervezési és lebonyolítási folyamatban részt vesznek – érdeklődési kör szerint különböző intenzitással. Az ötletrohamok után rendszerint gazdája lesz a részfeladatoknak – plakát szerkesztés, facebook esemény frissítése, fotózás, berendezés, vetítés, moderátori vagy technikai területeken. A klubvezetőnek mindenesetre érdemes B - tervvel is készülnie a tapasztalatok szerint, de a fiatalok aktivitásával nagyon – nagyon pozitív a tapasztalat. A középis-

kolás fiatalokat – saját elmondásuk szerint is – komoly és konkrét feladatokkal igenis lehet aktivizálni egy jó hangulatú társaságban és jó cél érdekében, sőt, a végén már ők aktivizálják az egész közösséget és az esetlegesen megfáradt klubvezetőket. ;)

Az Utolsó járat jelenti a köztérben a kecskeméti amatőr zenészek (főként akusztikus) koncertjeit, irodalmi kávéházat, ahol a fiatalok saját vagy más verseket adnak elő, slam poetry estet, közönségtalálkozókat (pl. AKPH, Supernem), közösségi főzéseket, igen népszerű palacsintasütéseket.

MEET-ART Tárgyalkotó Műhely

A KIO KÖZ-tér számos más kompetenciafejlesztő foglalkozásnak is befogadója volt. A MEET-ART a legsikeresebb volt ezek közül. Amiért népszerű volt, az a sokfélesége, a modernsége. Olyan művészek, fiatal kecskeméti alkotók kerültek ezzel a közösségi terek megtaláló fiatalok közelébe, akik jó példaként, motiváló erőként is hatottak, amellet, hogy egy-egy rendhagyó alkotó délutánt töltöttek együtt a klubban. Street-art, nemezelés, kerámia tárgyalakítás, graffiti, raku, tűzzománc, újrhasznosító tárgyalakítás – mind terítékre került.

VEN - VÁROSI EXTRÉM NAP 2013

A közösségi térbe járó extrém sportot kedvelő fiatalok az elmúlt évek során találkoztak azzal a lehetőséggel, hogy a városban az ifjúságsegítői munkának köszönhetően segítséget kaphatnak érdekeik képviselőihez és elképzeléseik megvalósításához. (pl. a már említett *Game of Skate 2011*)

A NYITOTT KAPUK Program első évében a deszkások mellett egy másik, extrém sportot űző informális közösség is „megtalálta” a közösségi teret: a parkourosok. A 2013. évi VEN szervezésében már ők is tevékenyen részt vettek - a korábbi évek deszkás fiataljaihoz hasonlóan. Így 2013 nyarán a Game of Skate mellett a programba parkour bemutató és háziverseny, BMX bemutató is bekerült, illetve a klubban rendszeresen zenélő amatőr zenekarok is bemutatkoztak.

Igazi piknik hangulatban töltött egy közös napot a város több olyan informális ifjúsági közössége, akiknek tagjai az iskolai vagy szórakozóhelyi felületeken túl egy másik oldalról is megismerhették egymást. E mellett felelősséggel járó szervezői és megvalósítói szerepekben is kipróbálták magukat.

ÖNKÉP

Ugyancsak befogadott programelem volt a közösségi térben az önismereti műhely. A mentális egészség témakörében beszélgető sarok alakult, illetve egyéni tanácsadás formájában, szakképzett mentálhigiénés szakemberekkel közösen kerestek válaszokat problémáikra a fiatalok. Érdekes felismerés volt azonban, hogy látogatóink személyes jellegű tanácsért előbb találták meg a klubvezetőket, vagy a klubban mentorként, önkéntesként jelen lévő huszoneves fiatal felnőtteket, mint az alkalmanként érkező szakembereket.

DIÁKÖNKORMÁNYZAT

A kecskeméti középiskolások diák önkormányzati képviselőit évente egyszer találkozóra hívja a Kecskeméti Diákönkormányzatok Fóruma, melyet a Kecskeméti ifjúsági Otthon szervez a többi városi ifjúsági szervezet bevonásával. Itt diákjogi előadás mellett helyi, városi diákéletet érintő kérdéseket feszegetünk és műhelyeket, kerekasztal beszélgetéseket is szervezünk. Ezeket 2014-ben képzések és találkozók sorozata is követte – már a közösségi

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

tér közvetlen hangulatú délutánjai keretében, melynek célja volt, hogy az egyes iskolák dökösei jobban megismerjék egymást, és az évi egyszeri találkozáson felül ők maguk is motiválttá váljanak a DÖK városi szintű működtetésére.

KIO KÖZ-tér/10perc Ifjúsági Közösségi Tér

Cím: 6000 Kecskemét, Kossuth tér 4.
Vezető: Ferencz Klaudia
Telefon: 76/481-686
E-mail: kozter10perc@gmail.com
Web: www.kio.hu - Facebook: tizperc

KÖZ-BESZÉD

„Jó program, ha nem tudok mit csinálni... csocsózni, babzsákokban döglenni, filmet nézni ki nem szeret?! vannak olyan barátaim, akiknél már közös találkozási pontnak alakult ki a 10perc.”

Baross Attila

„Egyik legkevesebb élményem a Parádi tábor volt, amit a 10 perc-nek köszönhetek. A csapatok törzsekre osztása és a sok-sok játék egyszerűen fantasztikus volt! Anynyira tetszett, hogy egész héten törzsi ruhákban jártam és úgy imádtam szeretett Földanyám, s teljesítettem az ő feladatait. Természetesen ez után se felejtettem el őket, azóta is jókedvűen járok el hozzájuk, a pinceklubba. Jómagam megszerveztem ott egy társasjáték délutánt, amit szintén sokan élveztek. Számomra menedéket nyújt a 10perc: mindig jókedvűen és feltöltődve távozom, hála az ott lévő társaságnak, de legfőképpen Klaudia néninek és Nándi bácsinak!”

Virág Máté

„Szeretem a KÖZ-tereket, abból a szempontból, hogy nincsenek olyan kötöttségek, mint bármilyen vendéglátó ipari egységben. Lemehetnek a KIO-ba, a 10percbe anélkül, hogy ott fogyasztanom kellene, bár ettől függetlenül kaphatok teát, és közben csocsózhatunk, beszélgethetünk, társasjátékozhatunk, a hangulat amúgy is teljesen olyan, mint egy családi programon. A legjobb, hogy a klub helyszínén kívül is vannak programok, és személy szerint nagyon élveztem a Városi Extrém Napot, de mind imádtuk a Parádi tábort is, nekünk (a baráti körömnek) az a nyár fénypontja volt, azóta is emlegetjük! Sőt, lehetőségünk adódott Pécsre és Pécsváradra is elmenni, megismerni az ottani közösségi tereket. Eszméletlen jó hangulatban telt el a nap, főleg mivel az ott dolgozó emberek munkájukból adódóan mérhetetlenül közvetlenek voltak, szóval a jó kedv garantált volt! Szeretjük a 10percet!”

Halasi Zoltán

„2012. Decemberében úgy döntöttem, hogy az 50 óra közösségi szolgálatot a Köz-térben szeretném elvégezni. Nyitott voltam új dolgok felé és kíváncsi voltam, hogy milyen lesz. Az első pár óra nem ment a legjobban. Nem ismertem se a helyet se az embereket. Az egész olyan idegen volt. Aztán jobban megismertem Klaudiát és Nándit. Zökkenőmentesen megtudtuk beszélni, hogy mikor menjek a közösségi szolgálatomat tölteni. Lassan el is telt a tél és tavasszal és nyár elején már megszokottá vált, hogy mikor megyek, és hogy mit kell csinálni. Egyre több emberrel találkoztam. Akikkel mindig összefutottam azokkal többet is beszélgettem. Ki is alakultak új kapcsolataim. A szeptember és az október nagyon gyorsan eltel. Azon kaptam magam, hogy pár óra és kész. A végére már annyira megszerettem a közteret, hogy nem is érdekelt az, hogy írjam az órákat. Elértem azt, hogy nem az "órakért" jártam le, hanem az élményekért és azért a kis plusszért, amit ott kaptam. Mondhatom, hogy megszerettem a köz-teret. Ezt pedig Klaudiának és Nándinak köszönhetem, akik akkor is támogatta, k amikor nem is volt kedvem

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

ott lenni. Köszönöm nektek! U.I.: Ez az 50 óra megmutatta nekem a köz-teret és ráébresztett, hogy mennyire jó ott lenni. Mintha a második otthonom lenne.

Csaplár Tibor

„Nekem fontos a 10perc, lassan 2éve. Itt állították ki először a fotóim, itt szereztem ez alatt a két év alatt rengeteg barátot. A legjobb érzés tudni, hogy ide bármikor lejöhettek, bármikor felhívhatom Klaut vagy Nándit, itt mindig meghallgatnak, és segítenek nekem. Legfelejthetlenebb program, amin részt vettem velük, az a 2013. évi márciusi parádi tábor. Bármikor vissza mennék, ők a legjobbak!”

Szelei Csilla

„A KÖZTÉR számomra az a hely, ahol a szigorú szabályok és megkötések értelmüket veszítik. A klubvezetők közvetlenek, a bejáró fiataloknak lehetőségük van lazul-

ni, azáltal hogy lesétálnak a pinceklubba vezető lépcsőkhöz és benyitnak eme hangulatosan berendezett, jól megvilágított közösségi térbe, ahol mindig őszinte, mosolygós arcok veszik körül. Ha a zene megy, kinek jut eszébe szomorkodni? A legmeghatározóbb élmény az íróklub beindítása, az első találkozó volt, ahol rájöttem, hogy mindig is egy ilyen programra vágytam, de sose kerestem. Az íróklub minden héten újabb és újabb alkalmat teremt arra, hogy alkossak, hogy kiírjam magamból azt, amit máskülönben ösztönzés nélkül lehet, hogy méltánytalanul mellőznék. Röviden és sommásan, úgy hiszem, a PINCEKLUB értünk, a fiatalokért van. Biztosítja a megfelelő hangulatot, közösségi és művelődésszervezési programokat kínál, amelyeken garantált a kötetlen légkör, s mellette még némi tudást is magunkba szívhatunk.”

Bozsó János

„A sűrített lényeg, és a lényeges tartalom, akár 10 percben is...”

Klau és Nándi egy olyan összeszokott és életvidám csapatjátékos, mely a klubház egész működésére kiható. A sokszínű programok betöltik a „teret” művészi kreativitással, játékos tudással, fiatalos gondolatokkal, elmélyült zenével, irodalommal... S egy csésze tea mellett a fiatalokban előbújik/előbújhat József Attila ifjúságsegítőként is értelmezhető gondolata:

„beszélgethetnénk irodalomról, vagy más ily fontos emberi lomról...”

Tapasztalatok, eszmecsere, vélemények, érzések, gondolatok, irányok találkozhatnak, összemosódhatnak, s akár kiegészülhetnek egymással.. Talán ezért is fejlődik oly látványosan a „Stáb” is mögöttük, mellettük. Bensőséges atmoszféra, kreatív és fiatalos lendület, amit summázva láttam és éreztem a mélységbe vezető lépcsők után... Csak így tovább!

Sz.M.

3. MALOM TÁRSALGÓ

A Twist Olivér Gyermek- és Ifjúságvédelmi Egyesület által működtetett plázaprogram a felkereső ifjúsági munka egyik példaértékű szolgáltatása. Kiindulópontja, hogy a fiatalokat nyitott szolgáltatásokkal azokon a helyszíneken kell elérni, ahol nagy számban megfordulnak. Ha ez a bevásárlóközpont, akkor ott!

HELYZETLEÍRÁS – TÁRSADALMI ÉS MIKROKÖRNYEZET

A projekt célterületén, Kecskemét Megyei Jogú Város több zónájában is egyre több nehéz sorsú gyermek él. A gazdasági instabilitás növekedése magával hozza a családok létbizonytalanságát, valamint a bennük zajló nevelés szétesését.

A városrészekben lévő lakótelepek közül különösen kettő az, ahol jellemzően rosszabbak a szociális körülmények, kevés a közművelődési intézmény, nagy a gyermeklétszám. Értelmes programok híján az ott élő gyerekek és fiatalok a leginkább veszélyeztetettek. Keresik egymás társasá-

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

gát, jellemzően közterületeken, (kedvező időjárás esetén) játszótérekben, parkokban, a frekventált Főtéren, vagy kevésbé szem előtt lévő területeken csoportosulnak. Az utcai erőszak a verbális, polgárpukkasztótól a fizikális szintig, valamint az alkohol- és drogfogyasztás egyaránt megjelenik a közterületeken. Az iskolákból anyagi okok miatt kikopó kulturális foglalkozások, szakkörök már nem tudnak kellő teret biztosítani a fiziológiai szempontból gyorsabban érő, míg mentálisan éretlen gyermekek számára. Kevés az olyan értékformáló ifjúsági (referencia) csoport, amely súlyt helyez a fiatalok pozitív értékrenddel történő azonosulására. Szubkulturális torzulás, hogy ebben az elkényelmesedett, fogyasztásra orientált világban társasan is unatkozik az ifjúság. A közösségben történő „punnyadás” jellemző kortűnet.

Otthonon és iskolán kívüli - különösebb szervezés nélküli - társas tevékenységek kerete magával hozza a deviáns viselkedési formákat, az alkohol- és drogfogyasztást, az ellenséges interperszonális attitűdöt, a provokálhatóságot, ennek nyomán megjelenő verekedést, bolti lopásokat, garázda jellegű magatartásokat, rongálásokat.

Az idősebb generációk felelőssége, hogy a nagy élettapasztalatokkal pozitív értékrendű tevékenyedési lehetőségeket is tudjunk nyújtani a fiatalok szabadidejének nem ártalomforrásokkal körbeáldozott eltöltéséhez, elősegítve ezzel a fiatalok társadalmi beilleszkedését és így veszélyeztettségük is csökkenthető.

A kihívást jelentő tevékenységek (legyenek pozitívan versengő, pl. sakk vagy negatív irányúak, pl. adrenalin szintet emelő csoportos garázdaság) különösen referenciacsoportban ún. áramlatokat hoznak létre. Bele kell vetni magukat a tevékenységekbe, belefeledkeznek, mert érzékelik az általuk irányítást. Fontos szerepe van az ilyen jellegű tevékenységeknek, mert kortűnet a koncentrálóképesség zavara. Nincs idő a hallottak megemésztésére, minden felgyorsult.

A program megvalósításának szükségességét indokoló tényezők

A szocializáció során az adott kultúrkörben, családi, iskolai munkahelyi környezetben használatos normákat, hagyományokat, értékeket, viselkedési módot sajátít el az ember. Az elsődleges szocializációs közegben,

a családban megélhető a szeretet, a fizikai, érzelmi biztonság és mélység, de a különböző családi zavarok: a válás, egyik szülő elvesztése, a szülők munkanélkülisége, a kommunikációs felületek (idő és tér) beszűkülése oda vezetnek, hogy a család nem tudja teljesíteni a társadalom épülését elősegítő szocializációs feladatait.

Az idősebb generációk általi tapasztalatokkal pozitív irányú választási lehetőségeket is tudunk nyújtani szabadidejük nem ártalomforrásokkal körbebástyázott eltöltéséhez, ha motivációjuk felkelhető. Elősegíthetjük a fiatalok társadalmi beilleszkedését és ezáltal veszélyeztettségük is csökkenthető. Felértékelődik a társas tőke, a civil kurázi és civil összefogás, a családi kötés felelőssége, biztonsága.

Mesterséges lassítást célzó, integrált szolgáltatási rendszer kiépítése a területen dolgozó segítő szolgálatokkal és a helyet biztosító, az ifjúsági korosztály által is nagy látogatottságú, amfiteátrum jellegű üzletházzal. A konzorciumi partnerek bűnmegelőzési és a fiatalok közösségi részvételét ösztönző céllal szándékozták kialakítani az „asztal-székekkel”, nyitott közösségi teret.

Az alacsonyküszöbű, ingyenesen, előzetes

egyeztetés és név nélküli, közvetlenül hozzáférhető módon működő ügyeleti rendszerű szolgáltatás a csellengő fiatalokkal történő kapcsolatfelvételt tűzte maga elé célul. Azt, hogy a szolgáltatást nyújtó (civilben a bűnmegelőzés valamely területén működő szakember) a veszélyeztetett helyzetben lévő fiatalokat szakszerűen tájékoztassa, vagy delegálhassa a megfelelő segítségnyújtást végző szolgálatokhoz, intézményekhez.

A projekt tartalmának rövid ismertetése

A Malom-Társalgó pláza projekt komplexitása abból ered, hogy három bűnmegelőzési pillérre épülő a jelzőrendszer tagjainak összekapcsolódása. által. Az 1997. évi XXXI. tv. (Gyvt.) meghatározza azon hatóságok, szervezetek szakmai alapon történő együttműködését, mely során a gyermek- és fiatalok közötti kapcsolatban felmerült veszélyhelyzetet észlelve, vagy annak kialakulását megelőzően információkat szolgáltatnak a megfelelő hatáskörű és illetékeségű hatóságok, szervezetek felé. A program szakmai-hivatali vázának első pillérét a Kecskeméti Rendőrkapitányság Bűnügyi

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

Osztály Megelőzési és Áldozatvédelmi Alosztálya által indított, rendőrhatalósági és civil szereplőkkel kivitelezett ifjúság- és gyermekvédelmi nappali, iskolaidőben történő járőrözés adja, mely Kecskemét városában, egyebek között a bevásárlóközpont épületében is zajlik. A program szakmai ágát az ORFK által indított „Egy rendőr-egy iskola” program is erősíti, bevonva az oktatásban résztvevőket (pedagógusokat/gyermekek védelmi felelősöket és tanulókat). Ezekhez az ágakhoz kapcsolódik a főpályázó Twist Olivér Gyermek-és Ifjúságvédelmi Egyesület által ügyeleti rendben működtetett, alacsonyküszöbű szolgáltatást nyújtó társalgó-klubtér. Üzemeltetése péntek- szombat esti órákban zajlik. Szakemberek ügyeleti tevékenységével megvalósuló szabadidős program elsődleges célcsoportként kiskorúak, fiatalkorúak (12-17 év között), de kiterjesztve fiatal felnőtt korúak egyéni, formális és informális csoportjai számára is. Megcélozandó a bűnözés szempontjából talán legvesélyeztetettebb célcsoport, az iskolából magántanulói státuszba helyezett, sok szabadidővel rendelkező, vagy a tanköteles korban lévő, frusztrált, teret, „kifutási”, sikerélmény lehetőséget kereső

bukdácsoló/évismétlő, jellemzően sodródó problémás fiatal, illetve ezek csoportosulásai, akik számára a családi és intézményi ellenőrzések lehetőségei egyaránt beszűkültek.

A program alulról jövő kezdeményezés, közösségi bűnmegelőzés, mely a szociális el látás, az oktatás, a gyermek- és ifjúságvédelem, igazságügyi-büntetésvégrehajtási területén dolgozó szakemberek holisztikus, rendszerszemléletű felismerésén alapul. A tevékenységet a rendszer többi eleméhez igazító megoldások keresése, a szakmák közötti együttműködés megvalósítása a kiskorúak veszélyeztetettségének csökkentése érdekében.

A program által elérendő célok meghatározása

A program elsődleges célja a gyermek és fiatalkorúak védelme, áldozattá válásuk lehetőségének lecsökkentése. A közterületeken gyermek- és fiatalkorúak által elkövetett jogsértések visszaszorítása. A csellengő gyermekek felkutatása, tanintézetükbe történő visszajuttatása a nappali ifjúsági járőrszolgálat, a Kecskemét Városi Rendőrkapitányság szakmai programja civil segítők be

vonása által, a szülők és a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak értesítése.

A program másodlagos célja a bűnmegelőzés. A gyermekvédelem széles rétegei, szakmai partnerek bevonásával bűnmegelőzési jelzőrendszer működtetése és rendszeres szakmai fórumok életre hívása, a fiatalok számára a környezettudatos életmód erősítése. A főpályázó egyesület különösen nagy gondot fordít a környezet védelemének fontosságára, hiszen gyakran szervez erdei iskolai programokat általános iskolás gyermekek számára.

A PROGRAM LEÍRÁSA, FELÉPÍTÉSE

A projekt komplexitásra törekvő. Jellegzetessége, hogy a lebonyolításának helyszínét, szociális terét egy forgalmas bevásárlóközpont promóciós területe adja. A kereskedelmi egység működésére vonatkozó szabályok a társalgó programjára nézve is irányadóak. A főpályázó civil szervezet koordinációs tevékenységet lát el a gyermekvédelemmel foglalkozó intézmények és szakemberek között.

A tervezett tevékenység rendszer középontjába egy olyan szociális információs szolgáltatási rendszer kialakítása került,

mely alapvetően a városban élő, a plázát gyakran felkereső fiatalok iskolán kívüli szabadidejének hasznos eltöltésére szolgál. Csellengésüket felváltó, a környezet rendezettségének megóvására és a természeti/épített környezet védelmét szem előtt tartó „szelíd” tevékenységek gyakorlásában személyiségük fejlődhet.

Részfeladatok egymásra épülése

A programot megvalósító partnerszervezetek tevékenységeiket az alábbi struktúrában szervezték:

Nyitott térben végzett rendszeres tevékenységek, szolgáltatások:

- **Spontán és irányított beszélgetések** – csevegés élőben, tabuk nélkül örömről, bánatokról. Az asztal körüli társaságban és - részben izoláltan, intim jellegű, személyes probléma esetén- más, távolabbi asztaloknál
- **Internet** - közösségi internetezési lehetőség, két laptop és két mobil internet által
- **Kézműves foglalkozások** - gyöngyfűzés, mandala színezés, origami.
- **Sakk** - szervezett és spontán játékok,

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

tablás társasjátékok.

- **Kérdőívek** - információs, bűnmegelőzési témában való jártasságot vizsgáló, szakmai és érték feltáró tartalmúak önkitöltő jelleggel.
- **Segítő-tájékoztató szociális információs szolgáltatás** - szakmai szóróanyagok terjesztése, intézmények és szolgáltatások igénybe vételével kapcsolatos tanácsadás.

Intézményi kereteken belül végzett alkalmi tevékenységek

- **Vendég-hívás:** dumaszínház, dzsúdó bemutató, KRESZ oktatók, indiai táncművészek, partnerszervezetek segítői, sakk kupa
- **Kézműves foglalkozások aktualitásokkal:** Farsangi álarc-tervezés, Nőnapig origami virág-készítés, Plakát készítése a környezettudatos életmód témakörében, Húsvéti tojás-kosárka készítése, Anyák napi dekopage-kép készítése, Arcfestés kortárs segítővel

Intézményi kereten kívül végzett (alkalmi) tevékenység

- szakmai előadások

- a helyi történelmi emlékhely és múzeumi kiállítás megtekintése
- a rajz pályázat eredményhirdetése, a szponzorok díjátadása,
- kiállítás a Malom-Társalgó alkotásaiból
- íjászkodás

Szintetizáció

Egy Malomban örömlünk –tájékoztató füzet

A program során szerzett ismeretanyag összegzése és az elkészült fotó és képanyag publikálása a projekt ügyeleti munkatársai, valamint a kortárs segítő fiatalok által összeállított ingyenes kiadványban.

MODELL-JELLEG BEMUTATÁSA

A megcélzott réteg – eredetileg a 12-17 éves csellengő korosztály volt az, akikre leginkább próbáltunk figyelni. A szórólapokat nekik osztottuk, velük próbáltunk kapcsolatba lépni. Úgy véltük, hogy a csellengő gyerekeknek sok idejük van, hiszen ezért próbálják valamiképp az időt elütni. Valójában mindig mennek valahová, nem volt könnyű kapcsolatba lépni velük azért sem, mert hiába érték rá, nem tanulták meg, hogyan lehet egy közösségben létez-

ni, mely különböző szinteken mutat állandóságot. Nehéz volt alkalmazkodniuk, még az apró szabályokat is betartani.

Folyamatként volt érzékelhető, ahogyan megismertek bennünket. Először csak messziről, majd egyre fogyott a távolság, végül akár le is ültek közénk. Kapcsolatteremtésnek - első lépésben – jó volt az internetezés, fizikailag már közel voltak, de idő kellett ahhoz is, hogy élő emberekre váltva elinduljon a beszélgetés. Először csak semleges, általános dolgokról, majd egyre személyesebben, a saját történetekről is kezdhettünk beszélgetni. Jól működő híd volt ehhez a sokféle kitöltendő kérdőív, mely néhány kérdésére rákérdezve észrevétlenül már beszélgettünk is, vagy a mandala színezés, amikor együtt ugyanarra a ritmusra és türelmi szintre lassultunk le.

A személyes kapcsolat valódivá vált azal, hogy meg is tudtunk beszélni egy közvetkező pénteket vagy szombatot, amikor újra találkozhattunk egy újabb mandalát színezni, vagy egyszerűen csak beszélgetni. Sok ismerős arc is megfordult a Malom-társalgóban (ügyfelek, a drogprevenciós órákról ismerős diákok, kortárs-képzettek, akik nem csellengtek, hanem szabadide-

jükbe iktattak egy kis plázázást, valamint a pártfogó felügyelet alatt állók és a család-gondozásból már megismert fiatalok).

Az általunk kigondolt célközönség mellé érkeztek a többiek is – óvodásoktól nagymamáig. Az ovis korosztálynak is felkel-tette a figyelmét a sok gyöngy és színes ce-ruza. Az iskolások néha szülővel ültek le és beszélgetett velünk a szülő, miközben a gyerek alkotott, színezett, hajtogatott vagy akár sakkozott. Volt, hogy kíváncsi felnőttek is leültek sakkozni, vagy beszélgetni, de olyan is előfordult, hogy anyuka leadta a gyereket, hogy vigyázzunk rá, amíg ő fontos dolgát intézi. A társalgó így játszóház-jelleget is öltött, és felnőtt találkozások színhelye is lett.

A kollégák – a forgó rendszerű beosztás miatt mindig más kollégával tevékenykedtünk együtt, de mindig érdekes volt, és hasznos – más emberként mentünk haza egy-egy Malom-társalgó után. Hozadéka volt az együtt-dolgozásnak a további személyes/szakmai együttműködést illetően is. Kiemelnénk az önkéntes kortárssegítő fiatalok szerepét – amikor már elfogytak az ötleteink, ők mindig kitaláltak valami újat, amivel tovább volt folytatható a kapcsolat,

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

a beszélgetés (pl. nehezen kommunikáló fiatalokkal együtt rajzolni) feldobta és nagyon jó irányba terelte a továbbiakat. A meg-
lepetés-kolléga szenvedélyes sakk-mes-
terünk volt, aki hihetetlen türelemmel és
odafigyeléssel sakkozott bármilyen nemű
és korú gyerekekkel, felnőttekkel.

A helyszín – a harmadik emeleten, a folyo-
són, kiájulva a moziból – ott ültünk mi, és
vártuk az érdeklődőket. Mivel nyitott térben
ültünk, egy árnyalattal könnyebb volt oda-
jönni, kíváncsiskodni, ha valaki közelített,
invitáltuk. Így a beszélgetések mélysége is
meghatározódott, mivel nem volt kellőkép-
pen intim a tér, inkább a „haverkodós”, in-
formációkra koncentráló beszélgetési szint
volt jellemző, ami valószínűleg az igények-
kel és a helyzettel is szinkronban volt.

A nyitott tér lehetővé tette bemutatók meg-
rendezését is, amire nagy volt az érdeklő-
dés. Úgy tapasztaltuk, hogy vonzóak voltak
a „csak” alapszolgáltatások is: jó volt itt len-
ni a fiataloknak – akár beugrani, akár hos-
szabb-rövidebb időt tölteni a társalgóban.

Összegzőképpen a program elérte kitű-
zött célját, többszörösen is. A diákok, sőt
felnőttek is megismerték a Malom-társal-
gót, sok fiatal visszajárt, később már isme-

rősként, beszélgetések folytak, alkotások
készültek, melyek mintát adtak, adhattak
a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Jó érzés
volt velük együtt lenni, és munkatársként
együtt dolgozni – pozitív légkörben az em-
ber fogékonyabb, nyitottabb új dolgok, új
minták tanulására.

A folytatás – a rengeteg tapasztalat nem
szabad, hogy a feledés homályába merül-
jön – az őszi-téli időszakban mindenkép-
pen hasznos elfoglaltságot jelent a prog-
ram, az este 6-10 óra közötti idő optimális-
nak tűnik, és a hétvégi napok közül a pén-
tek-szombat. Az ünnepek, az azokra való
készülődés, ráhangolódás színesíti a prog-
rampalettát, az együtt töltött idők kapcso-
latokat alapozhatnak meg, akár találkozá-
si tér is lehet fiatalok számára. A jelenlévő
szakemberek felnőttként és szakember-
ként is támogató háttérrel nyújthatnak.

EREDMÉNYEK

A program egészének eredménye, rész- eredmények összefoglalása

- A településen működő hivatalok, segítő
szolgálatok újszerű együttműködé-
se primer prevencióval elérte a veszé-

lyezettett gyermek és ifjúsági korosztályt.

- Kortárs segítők aktivitásának pozitív hatása a célcsoport körében, elköteleződésük a tradicionális értékek mellett.
- A többnyire hátrányos helyzetű, cselengő fiatalok 45 estén, 4 hosszított nyitva tartású, ünnephez kötődő napon kézműves foglalkozáson valamint két programdús szakmai zárórendezvényen vettek részt.
- A Malom Center 4 nagyszabású rendezvényébe (húsvéti ajándék-készítő kézműves foglalkozás (közös plakát), tavaszi divatbemutató nap, a Május 1-i rendezvényhez anyák napi ajándék-készítéssel kapcsolódott be a program, mely a bevásárlóközponttal való kapcsolatot is erősítette.
- két kiállítási anyagot tettünk fel paravánokra a kortárs segítők bevonásával a társalgó vendég- fiataljai által készített papír alapú alkotásból (rajzok, festmények, mandalák, versek) illetve az alkotásokat, eseményeket rögzítő fényképekből.

- A kortárs segítők és a projekt-team összefogásával kiadványt jelentettünk meg.
- A környezettudatos magatartásra felhívó rajzpályázat a természeti és épített környezet megbecsülésére törekedett, a környezet tisztaságának fenntartásának igénye és értékei végigkísérték a projektet. Csökkent a rongáló tevékenység az intézmény be nem kamrázott területén is.
- szakmai konferenciákon tájékoztattunk a résztvevőket tapasztalatainkról.

Pozitívumok

A szórakoztató programoknak köszönhetően a szórólapokkal bevezetett honlapokon jelentősen megemelkedett a látogatottság.

A szoros együttműködéssel a partnerintézmények munkatársai közös problémáikat megvitathatták.

A különböző szakterületekről ügyeletet adó munkatársak esetmegbeszélései, a szakmai közti csapatépítő tréning általi tapasztalatcsere erősítette a civil és szakmai vonalat is. A speciális (drogok, szexualitás, ve-

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

szélyeztetés témájához kapcsolódó) belső képzések megvalósításával történt. E programmelem nagyban hozzájárultak a team munkájának gördülékénységéhez.

A produktivitás a program összes elemében megmutatkozott. A fiatalok által készített mandalák, rajzok, festmények, a társalgóban zajló tevékenységek fotóinak látványa felkeltette mind az ifjúsági, mint a közvetett célcsoport érdeklődését.

Sikerek

A konzorciumi partnerek ilyen széles körű partnerségben még nem indítottak projektet, főleg egy nem szociális, illetve oktatási profilú résztvevővel. A projekt hat hónapja során a szakterületek magunk is mélyebben megismerhettük egymás munkáját. A rendszeres esetmegbeszélések, valamint a munkatársak által az ellátó intézményekkel való napi kapcsolat megerősítette a jelzőrendszert.

Nagy dilemmáink voltak, hiszen nem rendelkezünk saját tapasztalatokkal. Nyitottak igyekeztünk maradni minden új információra. A közvetlen célcsoporttól, világukról sok új ismeretet szereztünk. Meg-

tudtuk, hogy a free running egy sport, ahol a résztvevők városi tereptárgyakon, akrobatikus mutatványokkal jutnak át. A társalgó látogatói az olasz típusú ételeket kedvelik a leginkább és kellőképpen elítélik a családon belüli erőszakot és zömmében tudnák is, hogy kihez tudnak fordulni segítségért. Többen kinyilvánították a programok ingyenességének fontosságát, a hátrányos helyzetű gyermekek általi igénybe vehetőségét.

A kortárs segítők által a nehezebben bevonható, bizalmatlan célcsoport is megszólíthatóvá vált. A társalgót látogató – máshol mellőzöttséget, megbecsülés nélküliséget megélt – fiatalok megtapasztalhatták az érdek nélkül teljesítés örömeit, mely tevékenységek a játék öröméért és nem versengési céllal –önbizalmat adtak.

A passzív szabadidő eltöltést preferáló fiatalok, akik kezdetben csak az ingyenes netezés kedvéért kapcsolódtak be, kezdtek használni más eszközöket (dominó, sakk, gyöngyfüzés), és közben kezdtek ismerkedni más iskolai és kultúrkörből érkező résztvevőkkel.

JAVASLATOK, AJÁNLÁSOK

A projekt fő tapasztalata, hogy nem lehet a civil szektor nélkül érdemi munkát végezni a bűnmegelőzés területén sem. Szükség van a formális mellett a jó informális kapcsolatokra. A szakmai team megalakításakor sok egyéb mellett figyelemmel kell lenni a munkatársak terhelhetőségére, a stabilitásra, a gyors és hatékony információ átadásra. Az ügyeleti időszak alatt nem lehetett csak ott ülni és várni, hogy ki jön oda repeső érdeklődéssel. Meg kellett dolgozni a sikerért.

Tárolóhely híján a tevékenységekhez szükséges anyagokat, a kitöltésekre váró teszteket, a vendégkönyvet, az eseménynaplót és a napi feljegyzéseket tartalmazó, a csak „túlélőcsomagként” emlegetett táskát és két laptopot hoztuk-vittük. Komoly szervezést igényelt, hogy melyik számítógépet ki viszi haza, tölti fel és hozza vissza másnapra, mivel nem rendelkezünk folyamatos áramvételezési lehetőséggel és az akkuk csak másfél-két óráig bírták.

A célcsoport bevonhatósága függött a programoktól: leginkább a saját, személyes aktivitásukat igénylő, állandó tevé-

kenységekre voltak nyitottak. A „csinálni akarom, nem nézni” szemléletük alátámasztja azt, hogy a külsősökkel, a vendégekkel csak akkor sikerült nagyobb csoportot bevonni, ha a beszélgetésen kívül maguk is tevékenykedhettek.

Többeket láthatóan megnyugtattott a „betérősség biztonsága”, hogy semmi sem kötelező, a választott tevékenységet akár mikor elkezdheti (ebben van némi túlzás, mert a netezésre időnként várakozni kellett 5-10 percet) és abbahagyhatja.

Telitalálat volt a romológiaát végzett kolleganót ügyeleti munkatársként bevonni, mivel a gyakorlatban és a kérdőívek kitöltöttsége alapján gyakran jelentkezett a roma identitás involváltsága.

Programunk tapasztalatai beépültek a helyi középtávú ifjúsági cselekvési tervbe is.

A program során kialakított dokumentáció és a projekt megvalósítása során elsajátított gyakorlati és pályázat-technikai ismereteink, tapasztalataink jól használhatóak lesznek a működéshez szükséges források megteremtéséhez, esetleg egyéb, új pályázatokban való eredményes részvételhez.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

ÖSSZEFOGLALÁS

A program egészében véve egyértelműen sikeresnek tekinthető, hiszen kezdeti, tapasztalatlanságainkból fakadó bizonytalanságaink ellenére valamennyi vállalt tevékenység megvalósult és a résztvevői létszám, a célcsoport aktivitása is a tervezettnél megfelelően alakult. A program által sikerült közösségi tevékenységbe vonni olyan szereplőket is, akik ez idáig (anyagi v. egyéb okokból) távol tartották magukat az aktivitást igénylő szervezett szabadidős lehetőségektől. Megtaláltak bennünket fiatalabb és korosabb sérült emberek is, testi, mentális hiányosságokkal. Társaságot kerestek és találtak. Találtak jó szót, emberséget, veszélyeztetett célcsoportként információkat a magukra vigyázásról, az áldozatsegítésről, a jogi segítségnyújtásról- kötelezettségek nélkül. Mindenki bejöhett válogatás nélkül, hogy aztán továbbvigye értékeinket. Nagy nyereség volt a konzorciumi partner szervezetek közötti bizalmi háló erősödése és a mélyebb szakmai együttműködés is. Az aktív csapatban tevékenykedés több szinten is magával hozta a csoporttöbbséget. Külön kiemelném a kortárs segítők önzetlen és elkötelezett munkáját, nyitottságát a jó ügy érdekében.

TWIST OLIVÉR GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI EGYESÜLET

Kecskemét, Babits Mihály utca 13.

Vezető: Molnár Ilona Eszter

Telefon: 70/9479479

E-mail: twist.oliver@freemail.hu

Web: www.twistoliver.eoldal.hu

III. AZ IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGI TÉR MŰKÖDTETÉSÉNEK JOGI KÖRNYEZETE

Egy ifjúsági közösségi tér mindig valamilyen szervezet fedőszárnya alatt jön létre és működik: köz-művelődési intézményben (művelődési házban, nyilvános vagy iskolai könyvtárban), sportlétesítményben; információs iroda, civil szervezet, egyház által stb.

Működésében, gazdálkodásában illeszkednie kell a létrehozó szervezet működéséhez, szabályaihoz, ezért fontos a befogadó szervezet dokumentumainak ismerte. Ezen túlmenően a működésének helyszínénél szolgáló helyiségre, épületre vonatkozó szabályoknak is meg kell felelni.

1. SZERVEZETI DOKUMENTUMOK

ALAPDOKUMENTUMOK

Alapító okirat/alapszabály

- 1992: XXXVIII. (államháztartási) tv. 88. (3)
- Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. tv.

Szervezeti és Működési Szabályzat

- 217/1998. (XII. 30.) Korm. r. 9. §
- 1997: CXL. (kulturális) tv. 78. § (5) b)
- Ksztv. 7&(3) bekezdése a civil szervezeteknek alternatívaként ajánlja fel ezt a lehetőséget

Pedagógiai–művelődési program (többfunkciójú intézményeknél)

- 1993: LXXIX. (közoktatási) tv. 33. (7)

Minden szervezetnek rendelkeznie kell alapító okirattal/alapszabállyal, legyen az civil szervezet, kulturális vagy oktatási vagy többcélú/többfunkciójú intézmény vagy éppen gazdasági társulás.

Jobb esetben valamilyen céllal hozunk létre civil szervezetet és hogy ezt a célt milyen eszközökkel, hogyan akarjuk elérni, rögzítjük az alapszabályban/alapító okiratban.

Míg alapítványokat létrehozni tartós és közérdekű célra lehet, az egyesületeket a tagok a saját érdekükben hozzák létre. A jogszabály tételesen felsorolja, milyen dokumentumokat kell csatolni a (bírószági nyilvántartásba vétel) kérelemhez: 2011. évi CLXXXI. Tv. 21-22, és 63-66.§.

TARTALMA (minimum):

- intézmény, szervezet elnevezése, székhelye, telephelye, működési területe, alapító neve, fenntartó szerve, pecsét, aláírók, képviselők, tagság, feladatok, jogkörök, alapfeladat meghatározása, szakágazati besorolás, szakfeladatok
- kötelező elemek továbbá az adószám, bankszámlaszám, aláírási címpéldány, statisztikai számjel megléte.

Az SZMSZ-ben fontos rögzíteni az intézmény/szervezet szerkezeti, szervezeti és működési egységeit és, hogy ebben hol foglal helyet az ifjúsági közösségi tér. Továbbá a következő területeket érdemes letisztázni a zavartalan és ered-

ményes működés végett. Civil szervezetek esetében ez nem kötelező, de ha pályázati forrásból valósul meg a közösségi tér, akkor a pályázat általában kéri ennek kidolgozását.

ALAPINFORMÁCIÓK:

- alapadatok, tények – név, cím, a szervezet és az épület létrehozásának adatai, telephely, alapítás éve, alapító okirat száma, bírósági bejegyzés száma, adószám, egyéb államigazgatási törzsszámok, banki adatok
- A közösségi-kulturális tevékenység befogadására szolgáló helyiségre/épületre vonatkozó engedélyek/adatok: alaprajz, épület tervezője, kivitelezője, használatba vételi és fennmaradási engedély, szakmai helyiségek adatai, közüzemi szerződések, bérleti szerződés (ha nem saját tulajdon), tulajdonosi hozzájárulás a tevékenység folytatására. Érdemes utána nézni, hogy a helyi földhivatalnál hogyan, milyen helyrajzi számmal, milyen funkcióval van nyilvántartva az épület.
- funkciók, feladatok – szakfeladatok, vállalkozási feladatok listája, jogi hivatkozások

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

SZERVEZETI LEÍRÁS:

- vezetőség, alkalmazottak feladatkörei, hatáskörei (rajzos formában is)
- közösségi tér és a vezetőség közötti kapcsolattartás rendje
- a közösségi térben foglalkoztatott közösségi koordinátor feladatköre – ügyfélszolgálat, információs és tájékoztató tevékenység, közösségi animáció, közönségszervezés, nyilvánosságszervezés, szervezett programok előkészítése és utómunkálatainak elkészítése, együttműködés, adminisztrációs/dokumentációs tevékenység
- gazdálkodási rendszere – önállóan vagy nem önállóan működő
- Ki a fenntartó? - egyesület, alapítvány, egyéb társadalmi szervezet, gazdasági szervezet, központi, települési, megyei önkormányzati, kisebbségi költségvetési szerv, egyház
- Hogyan működik a gazdálkodási feladatellátás folyamata? Érdemes évente a költségvetést megtervezni/ütemezni/jóváhagyni.
- szervezeti kapcsolat (PR) – belső és külső - egy civil szervezet sikeres működé-

séhez és fenntarthatóságához elengedhetetlenül fontos a kommunikációs folyamatainak tudatos szervezése, azaz a folyamatosan végzett, tervszerű public relations (PR) tevékenység

MŰKÖDÉSI LEÍRÁS:

- működési rend – a közösségi tér működési rendjében általában alkalmazkodnia kell az adott szervezet működési rendjéhez (nyitva tartás, portaszolgálat, riasztó kezelése).
- Érdemes előre kialakítani egyfajta helyettesítési rendet (főleg kis létszám esetén), hogy ha valaki lebetegszik vagy szabadságon van akkor is zavartalanul tudjon tovább működni a közösségi tér.
- munkabeosztás, nyilvántartás rendje
- szabadságterv készítése az éves munkatervhez alkalmazkodva (a munkaadó rendelkezik a szabadság $\frac{3}{4}$ -vel).
- Külön házirend kialakítása a közösségi tér látogatói számára (ezt érdemes velük megbeszélve, együtt kialakítani), figyelembe véve az egész szervezet házirendjét. Jogok, köteleességek, munkarend

(nyitva tartás), jutalmazás, fegyelmezés,

- belső ellenőrzés rendje, elvei, jutalmazás - kiemelt munkáért járó kereset kiegészítés, elismerések, és formáik, az átmeneti többletfeladatok ellátása huzamosabb ideig
- Az intézmény költségvetésében a maradéktalan kötelezettségvállalások teljesítésén túl a megmaradó összeg, jutalmazásra felhasználható. Az illetményén felül, nyilvános elismerés illethe-ti meg. Ennek formái: szóbeli dicséret az alkalmazottak előtt, pénzjutalom, címek adományozása, felterjesztés ki-tüntetésre, címek adományozására, helyi „díj adományozása”
- külső kapcsolatrendszer – kapcsolat-tartás formája, módja, rendje
- programtervezet kidolgozása, megje-lölve benne a felelősöket

ÉVENTE KÉSZÍTENDŐ DOKUMENTUMOK:

Költségvetés

- 1992: XXXVIII. (államháztartási) tv. 92. §
- 1997: CXL. (kulturális) tv. 78. § (5) b/

Munkaterv

- 1997: CXL. (kulturális) tv. 78. § (5) b/
- 1993: LXXIX. (közoktatási) tv. 33. (7)

Pályázati forrás esetén is költségvetési ter-vezetet érdemes kidolgozni (elő vagy utó-finanszírozás), programokhoz hozzáren-delni a kifizetések ütemezését. Pályázaton-ként külön-külön algoritmust érdemes ki-dolgozni, mert a pályázati sajátosságok mi-att ez változhat (teljesítés igazolások, kifi-zetések összehangolása).

A magyarországi civil szervezetek eseté-ben többnyire igaz, hogy a bevételek nem, vagy csak nehezen tervezhetők: nem le-het megtervezni hány pályázatot fog nyer-ni a szervezet, nem lehet tervezni hányan fogják az adójukat felajánlani, és nem lehet azt sem megtervezni, hogy hány általunk megkeresett adományozó fog és mennyit adományozni. Azoknál a szervezetnél le-het tervezni, ahol például rendszeres ado-mányozók állnak a háttérben, illetve ott, ahol a költségvetési normatíva vagy a nem pályázati úton elnyert támogatás egy vi-szonylag kiszámítható bevételt jelent a szervezet részére.

Az általános gyakorlat szerint a költségve-

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

tés tervezése azt jelenti, hogy meglévő, ki-számítható kiadásokhoz mennyi bevételt kell valahonnan produkálniuk.

Tekintettel a pályázati kiírások esetleges-ségeire, sokszor a civil szervezet nem azt csinálja, amit szeretne, hanem azt, amire éppen pályázati kiírást talál, s a pályázati programot alakítja úgy, hogy abba a céljai-nak megfelelő kiadások is beleférjenek. Ép-pen ezért nagyon figyelni kell arra, sokszor mérlegelni kell, hogy a céljaiknak megfe-lelő kiadások és a megszerzett bevételek egybeessenek.

Civil szervezetek esetében két dologra sze-retném felhívni a figyelmet, ami a költség-vetés tervezésüket érinti:

- A Civil Tv. hatályba lépése előtt nyilván-tartásba vett közhasznú, illetve kiemel-kedően közhasznú jogállású szervezet az új Civil Tv. szerinti feltételeknek való megfelelése esetén 2014. május 31. nap-jáig kezdeményezheti az ennek az új tör-vénynek megfelelő közhasznúsági nyil-vántartásba vételét. 2014. június 1. nap-jától csak az új törvény szerint közhasz-núsági nyilvántartásba vett szervezet jo-gosult a közhasznú megjelölés haszná-latára és a közhasznú jogálláshoz kap-

csolódó kedvezmények igénybevételére (Civil Tv. 75. § (5) bekezdés)

- „2015-ben változik az 1 százalékos fel-ajánlásokra való jogosultság igazolásá-nak menete a civil szervezetek esetében. Annak a civil szervezetnek, amely 2015-ben részesülni kíván az 1%-os felaján-lásokból 2014. szeptember 30-ig kell re-gisztrációs kérelmet benyújtania az adó-hatósághoz Azon civil szervezetek, ame-lyek részére az adózók 2014-ben is fel-ajánlják az szja 1 százalékukat és ebből kifolyólag 2014. évben ezen felajánlásra vonatkozóan az előírt eljárásban igazol-ják a kedvezményezetti feltételeket, nem kötelesek előzetes regisztrációs eljárást kezdeményezni. Azzal, hogy 2014-ben igazolják, hogy a kedvezményezetti fel-tételeknek megfelelnek egyúttal a re-gisztrációs kötelezettségüknek is eleget tesznek.”
- Intézményi/szervezeti munkaterv kidol-gozásánál érdemes figyelembe venni a város kulturális és ifjúsági koncepcióját, esetlegesen ezek alapján egy saját intéz-ményi/szervezeti koncepciót kidolgozni, a helyi sajátosságok megerősítésével.

2. SZEMÉLYI DOKUMENTUMOK

- **közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. az irányadó**
- **egyéb foglalkoztatás esetén Ptk. 1959. évi IV. tv az irányadó pl megbízási jogviszony**
- **munkaviszony esetén a Munka Törvénykönyve (legfontosabb szabályok: 71.§.-81.§, 86.§-94.§, 95.§-101.§)**
- **munkaköri, szakmai ill. személyi higiénés alkalmassági megfelelés 33/1998 (VI.24.) NM rendelet**
- **2005. évi LXXVIII. tv. a közérdekű önkéntes tevékenységről (bejelentési és nyilvántartási kötelezettsége van az adott szervezetnek)**
- **a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. 6. § (4) bekezdés: „Az érettségi vizsga megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása.”**

A megfelelő szerződések megkötése (határozott, határozatlan idejű munkaviszony, számlás megbízási, számlaadásra nem jogosult magánszemély megbízási munkaszerződés, önkéntes szerződés, intézmények/szervezetek közötti együttműködési megállapodás), feladatleírások elkészítése a fenti törvények figyelembe vételével. A non-profit szervezetek céljaikat az emberi erőforrás nélkül nem tudják megvalósítani. A szervezetek, mint jogi személyek a magánszemélyekkel az alábbi jogviszonyokat hozhatják létre: munkaviszony, megbízási, vállalkozási jogviszony, önkéntes tevékenység, közösségi szolgálat.

3. EGYÉB DOKUMENTUMOK

Az alábbiakban felsorolt dokumentumokat mellékletként hozzá lehet csatolni az SZMSZ-hez, ahol nincs ilyen dokumentum, ott is érdemes ezeket írásban (akár jegyzőkönyvben határozat formájában) rögzíteni.

Tűzvédelmi Szabályzat

Minden vállalkozásnál/szervezetnél, melynél az összlétszám eléri az öt főt, Tűzvédelmi Szabályzat készítése szükséges (OTSZ XXV. fejezet, 28/2011(IX.6.) BM rend.).

A Tűzvédelmi Szabályzat tartalmát a munkáltató a munkavállalókkal köteles ismertetni. A Tűzvédelmi Szabályzat oktatásának megtörténtét oktatási naplóban kell rögzíteni, és azt az érintettek aláírásával igazolni. A munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy a szervezettel kapcsolatba kerülők (külső munkavállalók, vendégek stb.) - a rájuk vonatkozó mértékben - a Tűzvédelmi Szabályzat tartalmát megismerjék.

Az építményt, és annak tűzszakaszait, helyiségeit úgy kell kialakítani, hogy tűz esetén a bent-tartózkodók megengedett időtartamon belül a veszélyeztetett területről eltávozhassanak, illetőleg az építmény elhagyásával a szabadba juthassanak.

A kijáratok utakon, a kijáratok, vészkijáratok ajtóknál és az egyes helyiségekből a kiürítési útvonalra nyíló ajtóknál a vonatkozó szabvány szerinti menekülési útirány jelzőrendszert kell kiépíteni, mely a menekülőembereknek a teljes menekülési útvonal mentén folyamatos és következetes vizuális információt közöl biztonsági jelek segítségével a kiürítés irányáról, figyelemmel az esetleges alternatív útvonalakra is. A menekülési útirányt jelölő biztonsági jelet tilos az ajtóra szerelni, mivel az ajtó nyitott állapotában a jel nem látható, így a meneküléshez szükséges információ eltűnik.

Munkavédelem, balesetvédelem

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről, 1992. évi XXII. törvény a Munka Törvénykönyvéről, 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálá-

táról és véleményezéséről, 50/1999.(XI.3.) EüM rendelet a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről

Vagyon, eszközhasználat – leltárkészítési és leltározási szabályzat

A feladatköri leírásban érdemes rögzíteni a munkavállaló felelősségeit: a megbízott felelőssége a feladatvégzés helyének érték tárgyainak ingó és ingatlan vagyonának megőrzése és rendeltetésszerű használata. A megbízott a feladat-ellátási szerződésből eredő kötelezettségének megszegésével okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik. Szándékos károkozás esetén a megbízott a teljes kárt köteles megtéríteni. A vásárolt eszközöket el kell látni leltári számmal, pályázatok esetén a pályázat nevével, számával, a szervezet nevével (ezeket időtálló, strapabíró formában)

Belső dohányzási szabályzat

Az 1999. évi XLII. törvény (módosította a 2011. évi XLI. törvény) – A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának egyes szabályairól – 2. § (1) bekezdése értelmében „A dohányzás számára kijelölt helyek kivételével – a 2 § (1,2) beke-

désben foglaltak alapján – nem szabad dohányozni”. A munkahelyi dohányzás feltételeiről a törvény 3. § (1) bekezdése rendelkezik a következőképpen; „A munkavállalók munkahelyi dohányzásának, számára kijelölt hely kivételével”

A 39/2013. (II. 14.) Korm. rendeletnek megfelelő „DOHÁNYZÁSRA KIJELÖLT HELY” és „TILOS A DOHÁNYZÁS” felirat illetve jelzés kihelyezése 2014. március 1-től kötelező. Érdemes a *nemdohányzók védelmében készült belső szabályzatot a munkavállalókkal oktatás keretében ismertetni, és annak tudomásul vételét a munkavállalókkal aláíratni.*

Az akadálymentesítéssel (fizikai és infokommunikációs) kapcsolatos törvény

Célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása (1998.évi XXVI. esélyegyenlőségi tv., az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv., 253/1997. (XII. 20.) kormányrendelet az országos településrendezési és építési követelmények (OTÉK) akadálymentesítési alapkövetelményei). Továbbá érdemes utánanézni az adott település esélyegyenlőségi intézkedési tervének is.

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

Riasztó kezelése

Minden esetben külön nyilvántartásban érdemes rögzíteni a kódokat és a hozzá rendelt személyeket, így nyomon lehet követni ki mikor tartózkodott az épületben (kód átvételét aláírással igazolja a dolgozó). Egy kódot csak egy vagy maximum 2 személy használjon. Ezt a nyilvántartást elzárható helyen (páncélszekrény) kell őrizni. Távfelügyelet esetén az értesítendő személy elérhetőségét meg kell adni.

Kulcsnyilvántartás

Az SZMSZ mellékleteként érdemes elkészíteni az szervezeti/intézményi kulcsok kezelésére, használatára és nyilvántartására vonatkozólag. Kulcs száma, helyiség száma, átvétel, leadás időpontja, aláírás.

Szerzői jogdíjak

Szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján fizetendő. Zene felhasználás esetében a fenti törvény alapján jelentési, fizetési kötelezettség van érvényben.

Az Szjt. 35. § (1) alapján magáncélra bárki készíthet a műről (kivétel az építészeti mű, műszaki létesítmény, szoftver, számítástechnikai eszközzel működtetett adattár, nyilvános előadás rögzítése) másolatot, ha

az jövedelemszerzés és jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja, kivéve teljes mű (könyv, folyóirat).

Adatvédelem

A személyi adatok nyilvántartásának szabályairól a 2011. évi CXII. tv. a személyes adatok védelméről szóló törvényben olvashatunk.

2014. március 15-től lépett hatályba a Ptk. 2013. évi V. tv., mely szerint (2:43. §) „A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen g) a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése. (...) 2:48. § (1) Képmás vagy hangfelvétel **elkészítéséhez és felhasználásához** az érintett személy hozzájárulása szükséges. (2) Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétellel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.” Saját szervezetünk védelmére ajánlatos a programhoz készített jelenléti ívet kiegészíteni: *„Jelenlévők kijelentik, hozzájárulnak ahhoz, hogy róluk a program során fénykép vagy videofelvétel készüljön, melyet a projekt a szakmai dokumentációjában, illetve nyilvános kommunikációjában felhasználhat. E nyilatkozatukat fenti aláírásuk igazolja.”*

Internet használat

A felhasználók kötelesek megtartani a há-
lózati és levelezési, valamint a különböző
interaktív és köteget mediákon szokásos
etikettet (Netikett, ISZT által támogatott
hálózathasználati irányelvek).

Kulturális statisztikai adatszolgáltatás

243/2011. (XI.22.) korm. rend. jelentés köz-
művelődési tevékenységről valamennyi
alapfeladatként közművelődési tevékeny-
séget folytató költségvetési szerv, társa-
dalmi szervezet, egyesület, alapítvány, gaz-
dasági társulás, vállalkozás részéről ([http://
kultstat.emmi.gov.hu](http://kultstat.emmi.gov.hu))

Egyéb szabályzók:

- intézményi dokumentumok nyilvános-
ságának meghatározása, rendje
- iratkezelési és irattározási szabályzat
- intézményben folytatható reklámtevé-
kenység szabályai – megengedett-e a
reklám-kereskedelmi tevékenység a
szervezetnél/intézményben, hirdet-
mények, figyelemfelkeltő írások meg-
jelenhetnek-e, ha igen, akkor hol lehet
kihelyezni azokat
- képernyő előtti munkavégzés szabá-
lyai - 3/2002.(VII. 30.) ESMCS rende-

let alapján célja: A képernyőhöz kötött
munkavédelmi előírások rendje, illetve
a védőszemüveg juttatás módja.

- vezető feladatai: képernyő előtt vég-
zett munkakörök meghatározása,
szem és látásvizsgálat lebonyolítása,
szemüveg biztosítása, tájékoztatási kö-
telezettség, betartás ellenőrzése
- Dolgozó feladatai: szabályzat ismere-
te, foglalkozás egészségügyi szűrés,
munkavégzés közbeni 10 perces szü-
net beiktatása más munkavégzéssel a
szem pihentetése.
- kültéri/szabadtéri rendezvények szer-
vezése – ezeket külön kell engedélyez-
tetni a legtöbb esetben
- táborok szervezése – ÁNTSZ engedély,
higiénés feltételek, étkeztetés feltét-
elei a legfontosabbak
- sajtókommunikációs munka - rendsze-
resen, megbízható, pontos és hírérté-
kű információkkal kell ellátni a média
képviselőit, törekedve a kétoldalú, jó
személyes kapcsolatok kialakítására
(feladatai, eszközei, ismérve).

4. KÖTELEZŐEN KIHELYEZENDŐ INFORMÁCIÓK, TÁBLÁK

- Tűz esetén értesítendő személy telefonszámát kívülről is jól látható helyre kell kihelyezni.
- a dohányzást tiltó és a dohányzásra kijelölt hely piktogramjai (ÁNTSZ honlapjáról letölthető)
- nyitva tartás (szervezet neve, címe)
- menekülési útvonalat jelző piktogramok
- főkapcsolók (áram, gáz)
- pályázatok esetén a kötelező arculati elemek
- vizuális arculati elemek – ezek célja, hogy a szervezet könnyen megkülönböztethető, könnyen azonosítható legyen (emléma/logo, színvilág, tipográfia, szlogen, jelmondat, logót hordozó arculati elemek – levélpapír, névjegykártya, dosszié, kitűzők, webol-

dal - szervezet tárgyi környezete, egyedi, egyszerű, közérthető, széles körben hasznosítható, fekete-fehérben is használható)

- postaláda

Fontosabb jogszabályok a közművelődési tevékenységet végző szervezetek működéséhez

Költségvetési szerv:

1992. évi XXXVIII. tv. az államháztartásról 217/1998. (XII. 30.) Korm. r. az államháztartás működési rendjéről

1992. évi XXXIII. tv. a közalkalmazottak jogállásáról 150/1992. (XI. 20.) Korm. r. a közalkalmazottak jogállásáról szóló XXXIII. tv. végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezésére 2/1993. (I. 30.) MKM r. az egyes kulturális közalkalmazotti munkakörök betöltéséhez szükséges képesítési és egyéb feltételekről

1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
138/1992. (X. 8.) Korm. r. a közalkalmazot-
takról szóló 1992. évi XXXIII. tv. végrehaj-
tásáról a közoktatási intézményekben
1997. évi CXL. tv. a muzeális intézmények-
ről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a
közművelődésről
1/2000. (I. 14.) és a 12/2002 (IV. 13.) NKÖM
rendelet a kulturális szakemberek szer-
vezett képzési rendszeréről, követelmé-
nyeiről és a képzés finanszírozásáról
157/2000. (IX. 13.) Korm. r. a dokumentum-
vásárlási hozzájárulásról
1993. évi XLVI. törvény a statisztikai adat-
szolgáltatásról

Egyesület, alapítvány:

1989. évi II. törvény az egyesülési jogról
1997. évi CLVI. tv. a közhasznú szervezetek-
ről
6/1989 (VI. 8) IM rendelet a társadalmi szer-
vezetek nyilvántartásának ügyviteli sza-
bályairól (24/2001. (XII. 26) IM rendelet
módosításával
1997. évi CXL. tv. a muzeális intézmények-
ről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a
közművelődésről
1/2000. (I. 14.) ill. a 12/2002 (IV. 13.) NKÖM

rendeletek a kulturális szakemberek
szervezett képzési rendszeréről, követel-
ményeiről és a képzés finanszírozásáról
1993. évi XLVI. törvény a statisztikai adat-
szolgáltatásról

Társas vállalkozások:

2006. évi IV. tv. a gazdasági társaságokról
1997. évi CXL. tv. a muzeális intézmények-
ről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a
közművelődésről
1/2000. (I. 14.) ill. a 12/2002 (IV. 13.) NKÖM
rendeletek a kulturális szakemberek
szervezett képzési rendszeréről, követel-
ményeiről és a képzés finanszírozásáról
1993. évi XLVI. törvény a statisztikai adat-
szolgáltatásról

Egyéni vállalkozó

1990. évi V. tv. az egyéni vállalkozásról
129/2000. (VII. 11.) Korm. rendelet az egyé-
ni vállalkozói igazolványról
1993. évi XLVI. törvény a statisztikai adat-
szolgáltatásról
1957. évi IV. törvény a polgári törvény-
könyvről

NYITOTT KAPUK – IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

NYITOTT KAPUK

IFJÚSÁGFEJLESZTÉS KECSKEMÉTEN

KÉPES BESZÁMOLÓ

[illegible]

NYITOTT KAPUK
Ifjúságfejlesztés Kecskeméten

Projektazonosító:
TÁMOP-5.2.5/B-10/2-2010-0125

Megvalósítási időszak:
2012. 06. 01. – 2014. 05. 31.

Támogatási összeg:
80.000.000 Ft

Kedvezményezett neve:
Kecskeméti Ifjúsági Otthon

KECSKEMÉTI IFJÚSÁGI OTTHON
6000 Kecskemét, Kossuth tér 4.
Telefon: 76/481-686
E-mail: ifjotthon@gmail.com
Web: www.kio.hu

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.